

NÉPÚJSÁG

2026. január 9., péntek

LXXVIII. évfolyam

3. (22163.) sz.

Ára: 4⁰⁰ lej

(előfizetőknek 3 lej)

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

Négy évig tartanak a munkálatok

Felújítják a régi városházát

Fotó: Nagy Tibor

Miután a szomszédos Kultúrpalota régi pompájában vonzza ma-gára a tekintetet, eljött az ideje, hogy Marosvásárhely másik rep-rezentatív épületét, az egykori városházát is felújítsák, mert állaga évről évre romlik, néhol hull a vakolat, az ablakok is viharverték lettek. A jelenlegi Közigazgatási Palota Bernády György polgár-mester idejében, 1905 és 1907 között, a Kultúrpalotához hason-lóan a magyar szecesszió jegyében épült, Komor Marcell és Jakab Dezső tervei alapján. A Zsolnay-kerámiával megtűzdelt, gyönyörű

ablakkeret-berakásokkal, csipkézett tetőcserepekkel, homlokzati virágmintákkal díszített épület felújítása igen igényes és pontos munkát igényel, nagy kihívás lesz a kivitelezőnek – tájékoztatott Márton Katalin, a Maros Megyei Tanács műszaki igazgatója.

Mezey Sarolta

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, olcsóbban, mint ha megvásárolná!

Népújság falinaptár – kapható az újságárusoknál!

Téli útviszonyok, nehézkes forgalom

Január 8-án reggel, főleg Maros megye északi részén, Szászrégentől felfele a Maros völ-gyében és Hargita megyében voltak fennakadások.

4.

A székelység bátorságának és kitartásának példája

„Mi, székelyek, sohasem mások ellen, de magunkért álltunk ki”

18.

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgála-tot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupil-latágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgo-zunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

AKTUÁLIS

Szuverenitás amerikai módra?

Vajda György

A világtörténelemben ősidők óta szövetségek kötöttek. Törzsek tömö-rültek, hogy vadászterületet szerezzenek és hódítsanak el másoktól, aztán a civilizáció hajnalán megjelenő társadalmak is szövetségre építették kap-csolataikat. Az egyezségeket megszegve újabbakat hoztak létre, vagy fel-bontásuk csatákat, háborúkat robbantott ki, átalakultak a viszonyok, birodalmak, királyságok, országok alakultak és bomlottak szét a gazdasági, majd a későbbiekben az ideológiai szövetségeknek megfelelően.

Az ember társas lény. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint a legszentebb szövetség, a házasság, amely az (érdek) kooperáció legalapvetőbb sejtje. S ha már itt tartunk, nem hagyhatjuk szó nélkül az Őszövetséget sem, a ke-resztyén Szentírás első, terjedelmesebb részét, ami a zsidók számára a tel-jes Szentírás, hiszen nevében is azért van ott a szövetség, mert Isten az emberekkel való kapcsolatát szövetségekre építette.

Ugorjunk az időben. Az első világháborút is az Antant és a Központi hatalmak országai közötti csatározások döntötték el, az utóbbi kárára. Az osztozkodás tulajdonképpen véget vetett a nagy birodalmaknak. A második világháború is a Tengelyhatalmak és a Szövetségesek között dúlt, majd alighogy lezárult a fegyveres konfliktus, kialakult a kétpólusú világ a ka-pitalista és a szocialista országok polarizálódásával, illetve létrejött az Eu-rópai Unió is, amely közös piacot alakított ki. A másik oldalon pedig működött a KGST, amely lehetővé tette a szocialista táborban levő orszá-gok közötti kereskedést. Mindez az 1989–1990-es években felborult, és a

(Folytatás a 3. oldalon)

JANUÁR

9

PÉNTEK

Ma **MARCELL**,
holnap **MELÁNIA** napja

Az év **9.** napja, hátravan **356** nap

IDŐJÁRÁS

Változó

Hőmérséklet:
max.: **-6 °C**
min.: **-10 °C**

naptár

Isten éltesse!

MELÁNIA: görög eredetű név, amelynek jelentése: fekete vagy sötét

VALUTAÁRFOLYAM	
BNR: 2026. január 8.	
1 €	5,0871 lej
1 \$	4,3558 lej
100 Ft	1,3208 lej
1 g arany	620,6214 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 10–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

A csütörtöki lottóhúzás nyerőszámai		
	38, 42, 9, 7, 20 + 8	NOROC PLUS: 0 8 2 1 6 4
	1, 20, 24, 40, 32, 21	SUPER NOROC: 2 9 7 3 4 5
	36, 44, 35, 17, 30, 26	NOROC: 9 5 1 0 0 3 6

M E G Y E I H Í R E K

Mintegy 150 eset az ortopédián

Az év első nyolc napján (tegnap délutánig) mintegy 150 személy fordult meg a Maros Megyei Sürgősségi Kórház ortopédiai osztályán, az érintetteket töréssel, rándulással stb. diagnosztizálták. A január 1-je és 8-a között ellátott páciensek között 34 kiskorú volt – tájékoztatott Mariana Moldovan-Negoiță, a kórház szóvivője. A lapunk megkeresésére készült közlemény szerint a szóban forgó esetekről nem lehet egyértelműen kijelenteni, hogy valamennyi kizárólag az időjárás okozta közlekedési nehézségek miatt következett be.

Előadás az önismeretről

Szvámi Ráma indiai tanító, író önismerettel kapcsolatos gondolatait osztja meg az érdeklődőkkel Illés Gábor január 12-én, hétfőn 18 órától a marosvásárhelyi Bolyai téri Studium Hubban. A belépés adományjellegű. Bővebb tájékoztatás a www.brahmana.ro honlapon.

Helyi termelők vására

Január 16-án, jövő pénteken tartják meg az idei első Local Farmers Market nevű helyi termelői vásárt a marosvásárhelyi Petry Látványműhely és Múzeum udvarán, a Rákóczi lépcső alatti kisutcában. A vásárlók 8 és 18 óra között válogathatnak a gazdag kínálatból, egyebek mellett friss zöldségekből, gyümölcsökből, házi készítésű finomságokból és kézművestermékekből.

Nyugdíjasok pótszilvesztere

A Maros Megyei Magyar Nyugdíjasok Klubja pótszilveszteri mulatságot szervez január 9-én, pénteken a Darina vendéglőben (Tudor negyed, Dacia). A zenét dr. Buta Árpád és Ábrám Tibor szolgáltatja. Érdeklődni a 0265/264-442-es vagy a 0744-928-299-es telefonszámon lehet naponta 9–14 óra között.

Kulturális programok a nyárádszeredai Király presszóban

Január 17-én, szombaton 18 órától Bocskay Eszter Gizella vezetésével népdalestet tartanak a nyárádszeredai Király presszóban. Az est folyamán kukoricafejtés is lesz különböző régi fejtőkkel, amelyeket Bíró Sándor a padlasmúzeumából bocsát a résztvevők rendelkezésére. Január 23-án, pénteken 18 órától Írók, költők nyomában címmel irodalmi estre kerül sor a presszóban a helybéli Kis herceg könyvesbolt és Bereczki Éva pedagógus segítségével. Az est témája Petőfi Sándor költészete lesz. Január 31-én, szombaton 20 órától Bíró Zoltán a hagyományossá vált nótaestre várja a vendégeket.

Hírszerkesztő: Nagy Székely Ildikó

Fokozott óvatosságra intenek a hegyimentők

Az extrém téli időjárásra való tekintettel a Maros Megyei Speciális Barlangi és Hegyimentő Szolgálat munkatársai fokozott óvatosságra intenek a következő napokban Maros megye hegyvidéki térségeiben. A következő ajánlásokat juttatták el a szerkesztőségünkbe is.

Kéri a túrázókat, hogy hegyi túráik tervezésekor és az útvonalak kiválasztásakor vegyék figyelembe a meteorológiai és hidrológiai figyelmeztetéseket. A nagy mennyiségű hó, a rossz látási viszonyok, az alacsony hőmérséklet és a nedvesség jelentős kockázati tényezők, amelyek fokozott figyelmet igényelnek. Az eltévedés és a kihűlés veszélye magas. Azok számára, akik a turisztikai központokon kívül túráznak, az alábbiakat javasolják, hogy a felkészültségnek megfelelő útvonalat válasszák ki. Kötelező az évszaknak megfelelő felszerelés

használata. Ajánlott, hogy előzetesen tájékozódjanak a kiválasztott útvonalak állapotáról és járhatóságáról. Továbbá, amennyiben lehetőség van minősített hegyi vezetőt vagy oktatót kérjenek fel, hogy vezesse a túrát, mivel Maros megye technikásabb hegyi útvonalai (meredek szakaszok, kitett átjárók, láncok) hóval és jéggel borítottak lehetnek, ami fokozott veszélyt jelent, és kiegészítő biztosítást igényel. A túrázók használják az erre a célra szolgáló alkalmazásokat (Locus Map, Munții Noștri stb.), amelyek tartalmazzák a jelzett turistautak trackjeit. A gerinctúrákat választók ne egyedül induljanak el; csoportos túrázás esetén tartsák együtt a csoportot, és ellenőrizzék, hogy a telefonok és tájékozási eszközök fel legyenek töltve, illetve védve legyenek a hidegtől.

Vészhelyzet esetén a 112-es segélyhívón, illetve az Országos Salvamont

diszpécscsaszolgálatán (0725 826 668) keresztül kérhető segítség, az erre szolgáló alkalmazások használatával a helymeghatározás jelentősen megkönnyíthető.

*

Az Agerpres tájékoztatása szerint az elmúlt 24 órában 68 riasztás érkezett a hegyimentő szolgálathoz, amelynek munkatársai 72 személynek nyújtottak segítséget. A szolgálat Facebook-oldalán közzétett bejegyzés szerint 24 személyt szállítottak kórházba. Az elmúlt 24 órában a Máramaros megyei hegyimentők kapták a legtöbb riasztást, 12-t, de a Brassó megyei Salvamonthoz is 11 segélykérés érkezett. Hét segélykérés futott be ugyanakkor a Hargita megyei, hat a lupényi, öt a Szeben megyei hegyimentőkhöz. Ugyanakkor 51 betelefonáló a turistaútvonalak állapotáról kért információkat és tanácsokat. (v.g.)

Árokba csúszott egy személyautó

A szászrégeni tűzoltókat január 7-én a délutáni órákban Beresztelkére, a 16-os országúton történt balesethez irányították. A balesetben egy autó volt érintett, amelyben négy személy utazott. Két speciális beavatkozó jármű mentőfelszereléssel és egy SMURD-csapat érkezett a helyszínre. A forgalmat a mentés idejére mindkét irányban lezárták. A balesetben ketten közepesen, egy személy életveszélyesen megsérült, egy pedig önállóan el tudta hagyni az árokba borult személyautót. (pálosy)

Fotó: ISU

Szovátán kigyúlt egy lakóház

Január 7-én, szerdán 22 óra körül a szovátai tűzoltókat a Gyár utcába irányították egy 30 négyzetméter alapterületű lakóházban keletkezett tűz oltására. A tűzoltóknak sikerült megfékezni a tűz terjedését, ugyanakkor egy 21 éves férfi könnyebb égési sérüléseket szenvedett a felső végtagjain, őt elsősegélyben részesítették, és a marosvásárhelyi sürgősségi kórházba szállították – tájékoztatott a Maros megyei tűzoltóság sajtóosztálya. (szer)

Fotó: ISU

RENDEZVÉNY

Nincs más név – újévi keresztény zenefesztivál

Negyedik alkalommal ad otthont a Kultúrpalota január 17-én, szombaton 17 órától a Nincs más név újévi keresztény zenefesztiválnak. Az ökumenikus rendezvény célja egy bensőséges közösségi alkalom teremtene, amelyen a résztvevők együtt dicsőíthetik Jézus nevét, és új erővel, bizalommal indulhatnak neki az előttük álló esztendőnek. Az együttlét áldással kezdődik, majd Kilyén Ilka színművésznő egy istenes verssel lép közönség elé. Ezt

követően a kövesdombi református gyülekezet csapata dicsőíti énekel az Urat. 18.10-től Bőjte Csaba ferences szerzetes hirdeti az ígét, majd szünet következik, 18.50-től pedig a Reménység együttes, 19.55-től az Ében zenekar dicsőítő koncertjét lehet meghallgatni. A rendezvény előtt egy órával, 16 órától vásártér látogatható a Kultúrpalota előcsarnokában, könyvekből, ékszerekből és számos kézművestermékből lehet válogatni. Az eseményen a részvétel ezúttal is díjmentes, ugyanakkor lehetőség lesz az adakozásra. A szervezők a Magnificat.ro – Bőjte Csaba OFM – Dévai Szent Ferenc Alapítvány honlapjának szeretnék felajánlani a begyűlt összegeket.

A parlament fogja jóváhagyni Románia Ukrajna biztonságával kapcsolatos kötelezettségvállalásait

Románia Ukrajna biztonságával kapcsolatos kötelezettségvállalásait a parlament fogja jóváhagyni, hogy ezek ne pusztá politikai szándéknyilatkozatok maradjanak – jelentette ki kedd este Nicușor Dan.

Az államfő a tette készek koalíciójának párizsi találkozója után nyilatkozott a sajtónak a román nagykövetségen. Kifejtette, hogy Románia álláspontja nem változott: nem küld csapatokat Ukrajnába, ugyanakkor logisztikai támogatást, katonai kiképzést – Romániában vagy más európai országokban – vállal, valamint közös fegyverkezési programokban vesz részt. Elmondta, hogy katonai műveletekről

lévén szó, Ukrajna támogatásának részleteit nem fogják nyilvánosságra hozni. „Ezért nem voltak nyilvánosak Románia és más országok Ukrajnát támogató eddigi intézkedései sem” – magyarázta, hozzátéve, hogy a parlament elé csak általános jellegű vállalások kerülnek majd, például az ukrán katonák kiképzésére vonatkozóan, de létszámok, helyszínek vagy technikai részletek ismertetése nélkül. Nicușor Dan megerősítette, hogy a tette készek koalíciójának párizsi találkozóján két dokumentumot fogadtak el: egy nyilvános politikai nyilatkozatot, valamint egy nem nyilvános, katonai jellegű keretdokumentumot, amelyik tételesen rögzíti,

hogy miként működnének Ukrajna biztonsági garanciái, hogyan oszlanának meg a feladatok a részt vevő országok között, és ki felel majd az egyes elemek koordinációjáért. Kiemelte, hogy az Egyesült Államok is része ezeknek a garanciáknak, ami szerint a transzatlanti partnerség fennmaradását jelzi, ugyanakkor elrettentő üzenet Oroszországnak.

Az Emmanuel Macron francia elnök által összehívott párizsi találkozó célja az volt, hogy a Kijevet támogató országok kidolgozzák a biztonsági garanciák katonai válaszlépéseinek tervét egy esetleges újabb orosz támadás megállítására. A találkozón részt vett Volodimir Zelenszkij ukrán elnök is. *(Agerpres)*

Felülvizsgálják az ügyeletek alóli felmentéseket

Alexandru Rogobete egészségügyi miniszter vasárnap bejelentette, hogy küldi a tárca ellenőrző testületét a konstancai megyei kórházhoz, és kérni fogja az orvosi ügyelet teljesítése alóli felmentések felülvizsgálatát.

A tárcavezető ezzel a konstancai megyei sürgősségi kórház menedzserének arra a nyilatkozatára reagált, amely szerint bizonyos osztályokon az orvosok több mint 70 százaléka fel van mentve az ügyeletek teljesítése alól.

A Facebook-oldalán közzétett bejegy-

zésében a tárcavezető leszögezte, minden közösségben vannak emberek, akik valamilyen egészségi okból képtelenek bizonyos feladatok ellátására, a 70 százalékot meghaladó arány azonban szerint a helyzet „elfajulását” jelzi.

– Nem tudom elfogadni az olyan esetekeket, amikor a korlátozások csak az állami szektorban érvényesek, a magánszektorban végzett tevékenységre nem. Nem lehet, hogy csak akkor van gondja valakinek, amikor az állami kórházban kell dolgoznia, máshol pedig

probléma nélkül tudja végezni a munkáját – nehezményezte a miniszter. Bejegyzésében Rogobete kitért arra is, hogy idén megreformálják az ügyeleti rendszert. A tervek szerint több típusú ügyeleti szolgálatot vezetnek be, amelyekért felelősség és megterhelés alapján differenciált munkadíj jár majd. Emellett a szakszervezetekkel és a szakmai szervezetek képviselőivel mérlegelik a 12 órás ügyelet bevezetésének lehetőségét is – idézte a miniszter nyilatkozatát az Agerpres.

A lehető leghamarabb haza akar térni Maria Corina Machado, a venezuelai ellenzék Nobel-békedíjas vezetője

A lehető leghamarabb vissza akar térni Venezuelába Maria Corina Machado, a tavaly Nobel-békedíjjal kitüntetett ellenzéki vezető, hogy segítse hazájában a demokratikus átmenetet.

A Maduro-rezsimmel szembenálló ellenzéki vezető a Fox News amerikai hírtelevízió hétfő késő esti adásában a venezuelai kormányzat szombat óta hozott lépéseit riasztónak nevezte, ami feszültebbé teszi az országon belüli helyzetet. Arról beszélt, hogy csak hétfőn több mint egy tucat újságírórt vettek őrizetbe.

Dulcy Rodríguez alelnököt, aki hét-

főn hivatalosan letette esküjét Venezuela ügyvivő elnökeként, a Maduro-kormányzat által végrehajtott politikai üldözések, a korrupció és az állam által támogatott kábítószer-kereskedelem egyik fő kitervelőjeként említette.

Maria Corina Machado elmondta, hogy visszatérésének időpontját ahhoz igazítja, hogyan tudja leginkább előmozdítani hazájában a politikai változás ügyét. Emlékeztetett arra, hogy a közelmúltig a hatóságok elől rejtőzködve tartózkodott Venezuelában, ahonnan azt követően távozott titokban, hogy a Nobel-békedíjat neki ítélték.

Hozzátette, hogy egy szabad és tisztességes választáson a venezuelai ellenzék elsőprő győzelmet arat majd.

Maria Machado emlékeztetett arra is, hogy már októberben Donald Trump amerikai elnöknek ajánlotta a Nobel-békedíját, mert azt gondolta, hogy kiérdemelte. Hozzátette, hogy a január 3-án történtek igazolták az amerikai elnökre helyezett bizalmat, amikor vezetésével az Egyesült Államok elfogta Nicolás Maduro venezuelai elnököt. „Azt gondolom, hogy bizonyította a világnak, hogy amiről beszél, azt komolyan gondolja” – fogalmazott. *(MTI)*

Szuverenitás amerikai módra?

(Folytatás az 1. oldalról)

volt szocialista államoknak egyetlen esélyük volt arra, hogy a szétfilált gazdasági helyzetben lábra tudjanak állni: az, hogy az EU-hoz csatlakozzanak. E játékban egyedül maradt az egykori Szovjetunióból lett Oroszország, a korábbi tagállamok nélkül. Ebben az új kontextusban, a globális átrendeződés folyamatában csak idő kérdése volt, hogy hol lesz az a törésvonal, amelynek mentén újabb szövetségek köttenek majd. Ezt a helyzetet élesítette az ukrán–orosz háború, és ennek vagyunk ma tanúi 2026 elején, amikor – mostanra már nem is annyira közvetett módon – egymásnak feszül a két világnagyhatalom diktátora, a gazdaságilag erőt veszített EU-tagállamokat is magukkal sodorva. A tempót úgy az országában, mint a nemzetközi porondon Donald Trump, a mindenben és mindenkin átgázoló üzletemberből lett elnök diktálja. Mert megteheti. Mert kétségtelenül az Amerikai Egyesült Államok ma a világ legnagyobb gazdasági és katonai hatalma. Ezt használja ki buldózerként a „béke bajnokának” kikiáltott elnök, amikor a nemzetközi jogra fittyet hányva elraboltatja egy másik állam elnökét, amikor arra

kényszeríti a NATO-államokat, hogy amerikai fegyvereket vásároljanak Ukrajna megsegítésére. Legutóbbi húzása szerint az Egyesült Államokat kilépteti több tucat nemzetközi szervezetből. Erről Donald Trump szerdán alá is írta a rendeletet. A dokumentum kimondja, hogy az amerikai költségvetés felfüggeszti a támogatást 66 szervezetben. Az ENSZ-hez tartozó szervezetek mellett az Egyesült Államok kilépése érinti az Atlanti Együttműködés Partnerséget, a Nemzetközi Demokrácia- és Választási Segítségnyújtó Intézetet (International IDEA), valamint a Globális Teroellenes Fórumot. Az indok: „az intézmények feleslegesek, rosszul irányítottak, sürgőstelenek, pazarlóak, és rosszul működnek...” Trump szerint „az érintett szervezetek fenyegetik az Egyesült Államok szuverenitását, szabadságát és általános jólétét”. Furcsa kifogás – tehetnének hozzá, mivel tulajdonképpen a nemzetközi szervezetek azért jöttek létre, hogy egy-egy adott globálissá vált probléma megoldására közösen, együttműködve találjanak megoldást. A politikai előzményeket tekintve Trump adminisztrációjának szuverenitása, szabadsága inkább arról szól, hogy a korábbi partnerektől, szövetségektől eltávolodva, sajátos módon rendezze a világ rendjét. Volt már néhány történelmi személyiség, aki így gondolkodott. Rövidebb vagy hosszabb távon belebuktak törekvéseikbe, csak nem mindegy milyen áron. Az ember szövetségre teremtetett. A magányos lelkek mindig eltévednek...

ORSZÁG – VILÁG

Hat iskolában nem tanítottak

A rossz időjárási körülmények miatt nem volt tanítás csütörtökön, és ma, pénteken sincs hat Hunyad, Szilágy és Mehedinți megyei iskolában – közölte szerdán az Oktatási Minisztérium. A tárca közleménye szerint a Hunyad megyei General Berthelot Elemi Iskola, valamint a reketyefalvi általános iskola, a Szilágy megyei márkaszéki általános iskola, a szamososszmezői elemi iskola, valamint a zilahi Mihai Viteazul Líceum és a Mehedinți megyei baltai általános iskola diákjainak nem kell ezen a két napon iskolába menniük. A tárca szerint a rossz idő miatt az említett iskolákban megszakadt az áram vagy fűtésszolgáltatás, vagy pedig járhatatlanná váltak az oda vezető utak. Az elmaradt tanórákat be kell majd pótolniuk a diákoknak. A téli vakáció szerdán véget ért, csütörtökön újra megkezdődött a tanítás. *(Agerpres)*

11 ezer háztartásban szünetel az áramszolgáltatás

Bogdan Ivan energiaügyi miniszter szerint a rendkívül nehéz időjárási körülmények miatt jelenleg több mint 11 ezer háztartásban szünetel az áramszolgáltatás Fehér, Máramaros, Szilágy, Prahova és Kolozs megyében, az újabb havazások és hóviharak miatt pedig további áramkimaradások sem zárhatók ki. A tárcavezető az Országos Energia-veszélyhelyzeti Operatív Törzs csütörtöki ülése után nyilatkozott a sajtónak. Tájékoztatása szerint a hatóságok az elmúlt időszakban több mint ötezer esetben avatkoztak be, a katasztrófavédelem 341 helyszínre vonult ki: áramfejlesztőket, hőeltakarító gépeket, drónokat és speciális járműveket vetettek be, mivel sok helyszín nehezen megközelíthető. A hiba- és kárelhárítást több térségben az elzárt utak is nehezítik, de a kedvezőbb időjárás lehetővé tette a munkák felgyorsítását – részletezte Bogdan Ivan. A miniszter közlése szerint a hatóságok felkészültek a hét végére és a jövő hét elejére várható jelentős csapadékhullásra és lehűlésre, ami az előrejelzések szerint mintegy 20 százalékkal növelheti a földgázfogyasztást. Megnyugtatta a közvéleményt, hogy a hazai gáztárolók töltöttsége 70 százalékos, ami jóval meghaladja az európai átlagot. Bogdan Ivan hangsúlyozta: az energiaszektor összes szereplőjét mozgósították annak érdekében, hogy a lakosság és a közüintzmények ellátása a kedvezőtlen időjárási körülmények között is biztosított legyen. *(Agerpres)*

8 millió lejre bírságolt az ANSVSA

Az Országos Állategészségügyi és Élelmiszerbiztonsági Hatóság (ANSVSA) több mint nyolcmillió lejre szabott ki bírságokat az utóbbi egy hónapban végzett országos ellenőrzések nyomán. Csütörtöki közleménye szerint 2025. december elseje és 2026. január 7. között a hatóság teljes kapacitással dolgozott, hogy a romániai asztalokra kerülő termékek fogyasztásra alkalmasak legyenek. Országos szinten 13.506 ellenőrzést hajtottak végre az ellenőrök, 1093 bírságot szabtak ki összesen 8.009.753 lej értékben, és 580 figyelmeztetést is kibocsátottak. Ezenkívül 22 esetben rendelték el a vizsgált cég tevékenységének felfüggesztését, öt esetben pedig a leállítást. Az ellenőrzések nyomán több mint 28,5 tonna élelmiszert vontak ki a forgalomból – tájékoztatott a hatóság. Az ANSVSA emlékeztetett, hogy a lakosság a 0800.826.787-es ingyenesen hívható telefonszámon jelenthet élelmiszeriparhoz köthető szabálytalanságokat. *(Agerpres)*

Az Antarktisiz legmagasabb csúcsán

A petrozsényi Adrian Ahrițculesei megmászta az Antarktisiz legmagasabb csúcsát, a 4892 méter magas Vinson-hegyet az úgynevezett Hét csúcs kihívás keretében, amelyben a világ hét legmagasabb csúcsát kell meghódítani – jelentette be szerdán Adrian Ștefan Jurca. A hegymászó menedzsere szerint Ahrițculesei kedd éjszaka küldött neki üzenetet. Romániai idő szerint kedd este 10 órakor érkezett a következő üzenet a hegymásztól: „A Vinsonon vagyok”. A Vinson-csúcs az Antarktisiz legmagasabb pontja. Ez az Adrian által meghódított hatodik csúcs a Hét csúcs kihívásban, amely minden kontinens legmagasabb pontjának meghódítását feltételezi. Már csak Észak-Amerika legmagasabb csúcsa, az Alaszkában található 6194 méteres McKinley maradt hátra – nyilatkozta a hegymászó. Adrian Ahrițculesei 2025. december 27-én indult útnak, hogy meghódítsa az Antarktisiz legmagasabb csúcsát. A 42 éves petrozsényi hegymászó 2024 májusában meghódította az Everestet (8848 méter), és sikerrel megvalósította a Hét vulkán kihívást is, megmászva a világ hét legmagasabb vulkánját. *(Agerpres)*

Felújítják a régi városházát

(Folytatás az 1. oldalról)

A Maros Megyei Tanács megrendelésére tavaly elkészült az egykori városháza, a megyei tanácsnak és a prefektúrának ott-hont adó jelenlegi Közigazgatási Palota felújításának terve. A megyei tanács ezt követően meg is hirdette a kivitelezési pályázatot, amelyre két cég jelentkezett. Az elbírálás után kiválasztották a nyertest, azonban a vesztes cég megövtá az eredményt. Miután megérkezik a választ az Óvásokat Elbíráló Országos Tanácstól, s ha nem lesz további óvás, akkor megköt-hető a kivitelezési szerződés.

– Az A kategóriás műemlék épület nagyszabású felújításon fog átesni. Homlokzatát 1995–96-ban újították fel utoljára, s mostanra megérett egy komolyabb felújításra. Tavasszal szeretnénk nekifogni a munkálatoknak, addig semmiképpen nem, mert a kültéri munkákat nem lehet télen végezni. A teljes felújítás során megújul a külső homlokzat, a belső udvar felőli rész, kijavítják a nyílászárókat. Az ablakokkal nagy problémák vannak, ezeket nagyon megviselte az idő, a festék róluk minde-nütt lejtött, nem zárnak jól, az ablakpárkányokat is egyenként ki kell javítani, újra kell festeni. Az erkélyeket, falfestéseket, mozaikokat, kerámiadísztéseket, a köle-meket is restaurálni kell. Továbbá a

mészkö elemeket, a fémrészeket, a rácso-zatokat is fel kell újítani. Csak akkor derül ki pontosan, hogy mit kell tenni, amikor felállítják az állványzatot, s hozzányúlnak a vakolathoz, akkor fog látszani, hol tás-kás a vakolat, hol van leválva, hol kell el-távolítani a vakolatot és újravakolni.

– A tetőn már folytak munkálatok, a víz-elvezetést is megoldották.

– A tetőnek egy részét már felújítottuk. Azonban a színes festett cseréppel fedett rész nem volt kicserélte, mert a tervező ezt nem tartotta indokoltnak, és nem is foglal-tuk bele a feladatfüzetünkbe. Ezt utólag mindenképp meg kell ejteni, ehhez készí-tünk egy dokumentációt, hogy az épület külső része teljes egészében legyen fel-újítva. Tekintettel arra, hogy nagy, nehéz, igényes és aprólékos munka elébe nézünk, a régi városháza felújításának kivitelezését négy évre terveztük – fogalmazott Márton Katalin.

A felújítási terveket a marosvásárhelyi Arhing Kft. készítette, a munkálatok hoz-závetőlegesen 14 millió lejbe kerülnek, amit a megyei tanács saját forrásból biz-tosít.

Az épület a román állam tulajdona, ke-zelője a prefektúra, ezért a költségek egy-harmadát ők állják majd.

Kérdésünkre, hogy a Róth Miksa által készített és az épületről eltávolított festett ablak-üvegek, amelyek Ferenc Józsefet (a legnagyobb), Bethlen Gábort, Kossuth Lajost, Deák Ferencet és II. Rákóczi Ferencet áb-rázolják, a restaurálás alkalmával visszake-rülnek-e a homlokzatra, egyértelmű választ kap-tunk: ezek továbbra is a Kultúrpalota kiállítóter-mében lesznek megte-kinthetők.

A belső udvart is felújítják

Fotó: Nagy Tibor

Téli útviszonyok, nehézkes forgalom

Maros megye hét övezetében a megyei (DJ) besorolású utakon, annak ellenére, hogy erőteljesen havazott, tegnap, január 8-án nem voltak forgalmi fennakadások – közölte a Maros Megyei Tanács sajtóirodája. Viszont a megye északi részén áthaladó országúton, Szászrégen és Hargita megye határa között, a Maros völgyében a csúszós, havas utak forgalmi nehézségeket okoztak, pedig itt is dolgoztak a hóeltakarítók.

Mezey Sarolta

Marosszentkirály övezetében öt hóeltakarító jármű dolgozott, hajnali 4 órától kint voltak az utakon. Szászrégen övezetében két járművel látják el a hóeltakarítást, Nyárádszereda öveze-tében három járművet vetettek be hajnali 3 órától. Vámosgálfalva övezetében négy autóval dolgoznak, ebből kettővel a csergedi útszaka-szon. A Csergedi-tetőről reggel a havas úttest miatt érkeztek reklamációk, de ezeket időköz-ben sikerült megoldani. Mezősályi övezetében négy járműről szórják a csúszásgátlót, és taka-rítják az utakat, éjfél-től folyamatosan dolgoz-tak. Gernyeszeg környékén két hótalanító járművet vezényeltek ki. A Szászrégen és Szo-váta közötti 153-as jelzésű út kapcsán csütör-tökön reggel két bejelentés is érkezett a téli parancsnokságra, ezeket időközben megoldot-ták. A segesvári övezetben is folyamatosan dol-goznak a hóeltakarító járművek.

– A havazás Maros megyében nem okozott fennakadásokat a közúti közlekedésben. Bár ér-keztek jelzések a lakosság részéről egyes útsza-kaszok állapotával kapcsolatban, a szerződött cégek minden bejelentésre reagáltak, és a prob-lémákat rövid időn belül orvosolták. A megye valamennyi övezetében folyamatosan karban-tartják az utakat, leszórják és eltakarítják róluk a havat. Fontos ugyanakkor hangsúlyozni, hogy a több mint 700 kilométeres megyei út-hálózat teljes körű letakarítása folyamatos ha-vazás mellett nem lehetséges. Az előttünk álló időszakban is csapadékos, havas időjárás vár-ható, ezért minden gépjárművezetőt türelemre és fokozott óvatosságra kérek. A közlekedés

biztonságához a karbantartási munkák mellett elengedhetetlen a közlekedők felelős hozzáál-lása, a téli útviszonyoknak megfelelő felszere-lés és vezetési stílus alkalmazása. A megyei tanács továbbra is figyelemmel kíséri a helyze-tet, és mindent megtesz annak érdekében, hogy a közlekedés Maros megye útjain biztonságos maradjon – nyilatkozta lapunknak Péter Fe-renc, a Maros Megyei Tanács elnöke.

Január 8-án reggel, főleg Maros megye északi részén, Szászrégentől felfele a Maros völgyében és Hargita megyében voltak fenn-akadások az országutakon – közölte *Elekes Ró-bert*, a Brassói Regionális Út- és Hídügyi Igazgatóság sajtófelelőse.

– A hegyvidéken tapasztalható erős havazás miatt nehézkesebbé vált a hóeltakarítás, bár fo-lyamatosan dolgoznak az utakon. Elég, hogy egy nyerges vontató megcsússzon, keresztbe álljon, és elzárja az utat. Maroshévíz és Bor-szék között korlátozást vezettek be, 7,5 tonnán felüli gépjárműveknek nem volt szabad átha-ladni az útszakaszon. Szeben megyében ónos eső esett, az úttest nagyon veszélyessé vált. Az ilyen jeges utat nem nagyon lehet csúszásmen-tesíteni, ilyenkor le kell zárnai az utat.

Az A3-as autópályán nem volt fennakadás, folyamatosan takarítják a havat, de lassabban, a téli útviszonyoknak megfelelően lehet közle-kedni.

Az elkövetkező napokban lehűlés, hófúvá-sok várhatók, főleg Hargita és Kovászna me-gyében. Veszéllyel jár, hogy a lehűlést felmelegedés, majd ismét fagy követi, aminek következtében a hó megolvad, majd újra jege-sedik, s csúszóssá válnak az utak – mondta a szóvivő.

Az Országos Meteorológiai Intézet által ki-adott közlemény szerint január 9-én 10 óráig tart a sárga és narancssárga riasztás, további ha-vazásra, jeges útviszonyokra, szélre, fagyra lehet számítani, ami megnehezíti a közúti for-galmat, csökken a látási távolság, komoly téli útviszonyokra kell számítani.

Január 10-től, szombattól újabb lehűlés vár-ható az ország északkeleti és középső részén, ami január közepéig tart majd.

ÚJÉVI FOGADALOM:

Megtenni
az első lépést!

- edzés
- diéta
- regisztráció

MAGYARORSZÁGI VÁLASZTÁSOK

Regisztrálj
MOST!

SZAVAZZ 2026-BANI!

regisztracio.ro

992. szám

A keresztény rabbiról

Oláh-Gál Róbert

Elbúcsúz(t)unk a 2025-ös esztendőttől, amely a magyar tudományos életben – és itt Erdélyben nekünk, magyaroknak – Bolyai-évforduló volt; jó alkalom, hogy valamilyen módon megemlékezzünk Bolyai Farkas születésének 250. évfordulójáról. Hagyjuk egy kicsit magunk mögött a nagy matematikust, és idézzük fel Bolyai Farkasnak talán a legméltóbb utódját, Antalffy Endre munkásságát, aki a két Bolyai mellett nyugszik a marosvásárhelyi református temetőben, és akinek nagyságát egy forrásértékű dokumentum közlésével mutatom be.

Bolyai Farkas után a legnagyobb marosvásárhelyi tudósunk Antalffy Endre orientalistát tartom. Természetesen tudatában vagyok annak, hogy ezzel sokan nem értenek egyet, mondván, hogy akár az orvosok, akár az irodalmárok és tanárok között is kereshetünk nála „nagyobb” tudóst. A matematika nyelvén is meg tudom fogalmazni ennek a kérdéskörnek a megoldhatatlanságát: a tudósok, művészek halmaza nem egy jól rendezett halmaz, és így ennek nem létezik legkisebb és legnagyobb eleme. A matematikában egy halmaz jól rendezett, ha bármely két eleméről eldönthető, hogy melyik a nagyobb. Márpedig ez sem a tudósok, sem a művészek világában nem dönthető el (szerencsére?).

Itt nem ajánlatos a mesterséges intelligenciától kérni segítséget, mert az csak az internetre felkerült adatokat veszi figyelembe, és annak van helyzeti előnye, aki az utóbbi 20–30 évben sokat szerepel(t) az interneten.

Sajnos Antalffy Endre nehéz korszakban alkotott, megélt két világháborút, a dühöngő náciizmust és a „dicső” kommunizmust! Megpró-

bált igazi humánus író és szabad gondolkodású tudós maradni, de ez neki sem mindig sikerült. Főleg nem a sztálinizmus „dicső” korszakában, amikor a pártpolitika keményen rányomta bélyegét az író és művész emberekre (is).

A hálátlan utókor nagyon gyorsan felejt. (De sokszor a hálás utókor is.) Egy kicsit azt is szeretném boncolgatni az írással, hogy miért feledkeztünk meg Antalffy Endréről.

1956-ban Marosvásárhelyen ünnepélyesen megemlékeztek Bolyai Farkasról halálának 100. évfordulóján. 1957-ben felállították Marosvásárhelyen a két Bolyai szobrát (Marosvásárhelyen az egyik legcsodálatosabb köztéri szobor, igazi művészi remekmű, méltó a két Bolyai szellemiségéhez.) 1958-ban elhunyt Antalffy Endre, de akkor még a közvélemény tudatában volt annak, hogy Marosvásárhely elvesztett egy második Bolyai Farkast! Nem véletlenül kapott díszsírhelyet a Bolyaiak sírja mellett a református temetőben (noha Antalffy Endre római katolikus volt). Akkor mindenki egyetértett azzal, hogy Antalffy Endre a tudományos életműve alapján a két Bolyai méltó utóda. Ezt elfogadta mind a világi hatalom, a városi és megyei pártvezetés, mind a református egyház vezetősége is, melynek olyan tudós gondnoka volt, mint dr. Farczádi Elek történész, Antalffy Endre méltó barátja és író társa. Tehát a marosvásárhelyi református egyházköztség gondnoksága is azonnal beleegyezett abba, hogy a két Bolyai mellé temessék Antalffy Endrét.

Sajnos aztán szép lassan elhunytak azok a tudós-, író- és művész társak, akik még személyesen ismerhették a tudós orientalistát és hallgathatták lenyűgöző előadásait.

Viszonylag keveset publikált,

mert abban a korban csak a pártlapoknak és a kommunizmust és szocializmust dicsőítő propagandairodalomnak volt szabad publikálási felület és lehetőség. A két világháború között is erősen korlátozott volt a publikálási lehetőség. Legnagyobb műve is, a Korán magyar fordítása csak kéziratban maradt meg, ma is így őrzik az állami levéltár.

Mai fejjel gondolkodva ez nagyon szomorú. Most, amikor az internet, különböző közösségi médiák, a gomba módra szaporodó kiadók és webes felületek gyakorlatilag korlátlan lehetőséget biztosítanak a publikálásra, nehezen értjük meg, hogy 1989 előtt még az írógépek használata is tiltva volt, nem is beszélve a közlésről. Így csak a nagyon alapos olvasó (helyesebben szólva kutakodó olvasó) fedezheti fel, hogy Antalffy Endre milyen területeken alkotott maradandót: perzsa irodalom, modern irodalom, történelemtudomány, orientalisztika, műfordítás stb., de politikusként is számontartjuk, lévén a legnehezebb időben, az impériumváltás idején volt alispán.

A Népszerűség jóvoltából több cikkemben is megemlékezhettem Antalffy Endréről¹, de nagyon kíváncsi voltam, hogy hogyan is indult tudósi pályája. Tudtam, hogy papi pályára készült, és ez a római katolikus egyházban nagyon szigorú szabályok között történik, így elhatároztam, hogy felkutatom Antalffy Endre tanulmányainak kezdetét. Szerencsére a Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár Érseki és Főkáptalani Levéltára nagyon rendezett, és Vass Csongor levéltáros készségesen kikereste nekem az Antalffy Endrét érintő okiratokat². Most ezen okiratokból a legfontosabbnak ítélt dokumentumokat szeretném az olvasókkal megosztani.

Antalffy Endre elemi tanulmá-

nyait szülőfalujában, Ratosnyán kezdte, ahol édesapja tutajos volt a Maroson. Hét testvére volt, Antalffy Endre volt a harmadik gyermek. Elemi iskoláit Gödemesterháza, Üvegcsűrön és Szászrégenben végezte, végül Marosvásárhelyre került az akkori Római Katolikus Főgimnáziumba (a mai Római Katolikus Líceum jogelődjébe).

Első okirat:

„D. a J. Kr.³

Nagyméltóságú Püspök Úr! Kegyelmes Atyám!

Ismerve Nagyméltóságodnak a szegények iránti könyörületességét és kifogyhatatlan bőkezűségét, senkihez sem fordulhatok nagyobb bizalommal, mint Nagyméltóságod jószágos, atyai szívéhez. A vidéki orvosok egyenes utasítására Buda-Pesten – miként a csatolt orvosi bizonyítvány is mutatja – súlyos operációnak kellett magam alávetnem, mely szegény szülőimet már eddig is oly nagy költségbe vonta, hogy az operáló orvos-tanár díjazása saját erejükből, újabb költsön felvétele nélkül teljes lehetetlen.

Alázattal kérem tehát Nagyméltóságodat, kegyeskedjék nekem, Szász-Régen lakó édes-atyám Antalffy József címére 50 frtot kegyesen utalványozni, mely összeggel rajtam szegény szülőim teljesen segítve lennének.

Nagy összeg ez Kegyelmes Atyám!

s magam is vonakodva, de a szükség kényszere alatt bátorkodom ily nagy kéressel alkalmatlankodni.

De indítsa könyörületre Nagyméltóságod nemes szívét az a körülmény, hogy szegény szülőim tölem távol, a miattam s a szükség miatti aggodalomtól közel állanak a kétségbeeséshez. Könyörüljön meg nemes szíve rajtam, hisz jól tudja Nagyméltóságod, mi a betegség. Ismételve kérésem: alázattal kérem Nagyméltóságodat, könyörüljön rajtam s szegény szülőimen s én míg tanuló leszek szorgalommal és jó magaviselettel s ha majd az ég szent célmához juttat, buzgósággal egyházmegyéim is kegyes Püspökömhöz való hű ragaszkodással fogom ezt meg hálálni.

Buda-Pest, 1895. aug.

Nagyméltóságod legkisebb szolgálja, Antalffy Endre, VIII. gymn. oszt. tan. növ. pap.”

Ez az első okirat, amely fennmaradt a 8. osztályos (mai 12. osztályosoknak megfelelő) tanulótól. Az további okiratok megértéséhez tudni kell, hogy Antalffy Endre már tanuló korában bőrtébécében szenvedett. Ezt akkor nem tudták gyógyítani. Megpróbálták műtéttel eltávolítani, de sikertelenül, mert betegsége állandóan kiújult. Gondolhatják, hogy ez milyen nagy gondot jelentett a nagyon szegény sorsú Antalffy családnak és főleg a tanuló ifjúnak.

Sajnos a püspök nem tudta anyagi segítségben részesíteni az Antalffy családot.

Az okiratra ráírták a püspök döntését: Nem 3094. pp. 30 August 1895. Antalffy Andreas clericus subsidium petit. aug. 1895.

Antalffy Endre VIII. gymn. oszt.

tan. pap. kérelme, amelyben súlyos betegségében pénz segélyt alázatosan esedezik.

Negativa datur resolutio 4/9/1895.

Lőnhart püspök értesíti az Antalffy család plébánosát is:

„Nagyon tisztelendő Rácz István alesperes, plébánosnak Szász Régen Antalffy Endre VIII.ik gymn. osztályos tanuló-, papnövendéknek Budapestről segélyért hozzám intézett kérésére Szász-Régen lakó atyja Antalffy József útján, a melléklet orvosi bizonyítvány kézbesítése mellett, szíveskedjék válasz képen értésére adni, hogy sérelmét megfelelő alap hiányában nem teljesíthetem.

Egyébíránt, –

Piski, 895. szept.-ber 4. jóakaró főpásztora ss (kiolvashatatlan)”

„Nagyméltóságú Lőnhart Ferencz püspök úrnak, Károlyfehérvárt

alázatos kérése az erdélyi egyházmegye philosophusi osztályának, melyben a beíratási díj kegyes elengedéséért esedezik.

ad. num. 28-1896 semni. Cleri jún.

D.a J. K.

Nagyméltóságú Püspök Úr! Kegyelmes Urunk!

Alulírottak azon alázatos kéressel járulunk Nagyméltóságod színe elé, hogy kegyeskedjék az alul írt ügyben pártfogását számunkra biztosítani.

Ugyanis a gymnasium igazgató-ságától felszólítást kaptunk, hogy mivel az idén tandíj felemelés volt, azért nekünk is öt forint beíratási díjat kell fizetnünk. Azonban mi a legjobb akarat mellett sem tehetjük, mert eltekintve attól, hogy szegény sorsúak vagyunk a fenti felszólításnak nem tehetünk eleget annál is inkább, mivel csak most szólított fel az igazgatóság, hogy kötelezettségünknek eleget tegyünk és pedig két hét leforgása alatt. Különösen nem tehetünk eleget mi VIII. osztályosok, mert a közeledő érettségi minden pénzünket fel-emésztí.

Nagyméltóságod atyai szívéhez fordulunk tehát s kérjük, hogy kegyeskedjék ezt a felszólítást ránk nézve tűrhetővé tenni s oda módosítani, hogy mi ezen öt-öt forint lefizetésének terhe alól megmenekedjünk, mert szülőink szegénysége teljesen nem engedi azt, hogy mi ezen hirtelen bekövetkezett teheről megszabaduljunk.

Ebben az ügyben csakis Nagyméltóságodhoz fordulhatunk s ismételve kérjük, hogy adjon helyet esdeklésünknek.

Azon erős reményben, hogy Nagyméltóságod alázatos kérésünket meghallgatja

Maradunk Károlyfehérvárt, 1896, márcz. 18.

legkisebb fiai: Antalffy Endre, Cserba Béla, Dietl Gusztáv, Kacsó Boldizsár, Molnár Miklós, Orbán János, Schiller Ede, Tunyogi Endre, Vasitsek Gyula, Bobek Antal, Gábor József, Holló János, Hortáver István, Kacsó László, Mákszem József, Voith Antal.”

(Folytatjuk)

Antalffy Endre sírja a református temetőben, a Bolyaiak sírja mellett

¹ Oláh-Gál Róbert: Antalffy Endre – egy nagy hatású, de elfelejtett nyelvész-tudós (I. – IV.), Népszerűség

2018-07-13., 2018-07-20., 2018-07-27., 2018-08-03. és lásd: Oláh-Gál Róbert: A holokauszt emléknapi tiszteletére, 2021-01-29.

² Itt mondom köszönetet Vass Csongornak, a Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár Érseki és Főkáptalani Levéltár levéltárosnak.

³ Dicsértessék a Jézus Krisztus!

⁴ Antalffy Endre a levelet Lőnhart Ferenc püspöknek írhatta, mert Lőnhart Ferenc 1882. március 30. – 1897. június 28. között volt gyulafehérvári püspök

A természet kalendáriuma (DCCIII.)

Kiss Székely Zoltán

Valaki megy a téli tájon.
Fölötte hó, alatta jég.
Hogy óvakodjék, hogy megálljon,
mindegyre rákiáltanék.

Folyók, mocsarak jege vékony.
Szakadékot takar a hó.
Bármerre tart, a föld csalékony,
örvény a víz és buktató.

Akármit szólok, rám se hallgat.
A füle süket. Szeme vak.
Nem hall vésszjelt, csak diadalmat
Célt lát, nem öldöklő havat.

Átlép-e léket, ér-e partot:
ködös szemem nem látja még.
Ő megy. Mind bátrabb, mind kitartóbb.
Fölötte hó. Alatta jég.

Az 1978. január 9-én öröklét havába szenderült **Szemlér Ferenc Téli tájon** versével indulok e szokatlan nagy hóban, megkapargatni szunnyadó emlékeit a természettudomány történetnek. Várlak e mai sétára, kedves Olvasóm.

Kezdjük egy főhajtással az Aradon 1900. január 10-én született Magyarai Endrével. Elszakadva Trianon után szülőföldjétől, mintha egész életében azon fáradozott volna, hogy legalább az éter hullámain megtartsa kapcsolatát Erdéllyel. Mérnökként a hírközlés fejlesztésével foglalkozott. Elsőként tervezett nagy teljesítményű rádiótelefon-adót. Nevéhez fűződik a csonkamagyarországi műsorsugárzás megindítása. Az 1930-as években megtervezte az országos rádióhálózatot, és irányította a lakihegyi és székesfehérvári rövidhullámú adó és a budapesti rádióstúdió megvalósítási munkáit. Nagyon sok ismeretterjesztő cikket, könyvet írt. Ennek kapcsán a szaknyelv fejlesztésével is foglalkozott.

Január 11-én (1969-ben) született **Aujeszky Aladár** mikrobiológus, a kutyák veszettség elleni oltásának magyarországi bevezetője. Budapesten 1892-ben orvosi oklevelet szerzett. 1900-tól az **Állatorvosi Főiskolán** tanársegéd, majd 1907-től a bakteriológia tanára. **A baktériumok természetrajza** (Bp., 1912) és az **Általános bakteriológia** (Bp., 1924) című munkák fémjelzik szakírói életművét.

Január 13. a **vallásszabadság napja**. A magyar parlament 2018. évi I. törvénye intézkedik erről, annak okán, hogy 1568. január 6. és 13. között megtartott **tordai országgyűlés**

a világon először hirdette ki a vallásszabadságot, kimondva ezzel négy vallásfelekezet – a katolikus, az evangélikus, a református, az unitárius, majd tíz évvel később ötödikként az anabaptista felekezet – szabadságát és egyenjogúságát. Az unitáriusok a tordai országgyűlés határozatának kimondását tekintik az unitárius egyház születése pillanatának.

Január 14-én emlékezzünk meg **Adolphe Théodore Brongniart**ról – e napon született 1801-ben. A francia botanikus 1831-től haláláig a párizsi **Nemzeti Természetrajzi Múzeumban** dolgozott, 1846–47-ben mint az intézmény igazgatója. Rendszerezte a fosszilis, ősmaradványokban fennmaradt növényeket, s ennek során kimutatta a kihalt és a ma élő formák közötti kapcsolatokat, még az előtt, hogy **Charles Darwin** közzétette volna az evolúcióra vonatkozó elméletét. Ő a modern paleobotanika megalapítója. Először írta le a virágpor és a porzó evolúciós kialakulását.

Ugyanezen a napon született (1851-ben) **Carl Ernst Albrecht Hartwig** német csillagász. Kutatási területe a csillagászati fényességmérés volt. 1874-ben a strasbourgi obszervatórium munkatársaként a Hold fizikai billegésének (libráció) mérésével foglalkozott. Az 1882. évi Vénusz-átvonulást észlelő expedíció főmunkatársa volt Bahiában. 1884-ben a dorpati (ma: Tartu, Észtország) egyetem csillagvizsgálójának munkatársa volt, itt fedezte fel 1885-ben az elsőnek megismert Tejútrendszeren kívüli, a Nagy Androméda-ködben fellángolt szupernóvát, az **S Andromédát**. 1886-tól a bambergi csillagvizsgáló vezetője. Itt kezdett behatóan foglalkozni a változó fényű csillagok megfigyelésével és katalogizálásával. Nevét egy holdkráter és egy marsbeli alakzat viseli. A magyarországi csillagászokkal jó kapcsolatban állt, hazánkból észlelte 1910-ben a **Halley-üstökös** fényességét.

Remete Szent Pál január 15-i napján született 1785-ben **William Prout** angol vegyész és orvos. Vegyi elemzéssel igazolta, hogy a gyomornedv savanyúságát a sósav okozza. A sósav arányának ingadozása különböző gyomorbetegségeket okozhat. Életművének legmaradandóbb tétele az atomok oszthatóságának feltételezése. Az elvet 1815-ben fogalmazta meg. Mivel az akkor ismert atomsúlytáblázatok alapján úgy találta, hogy minden más elem atomsúlya a hidrogén atomsúlyának egész számú többszöröse, feltételezte, hogy minden atom hidrogénatomokból épül fel. A XIX. században ezt követően végzett atomsúlymérések a hipotézist nem igazolták. Prout hipotézise azonban,

ha eredeti formájában nem is volt helyes, fontos meglátást tartalmazott az atomok szerkezetére vonatkozólag. 1920-ban **Ernest Rutherford** az ő tiszteletére adta az általa felfedezett elemi részecskének a **proton** nevet.

Tizenhat évvel ezelőtt, 2010. január 15-én hunyt el **Marshall Warren Nirenberg** amerikai Nobel-díjas biokémikus, genetikus. Kutatási területe a proteinszintézis, a genetikai kód, a nukleinsavak mechanizmusai, a szintetikus makromolekulák szabályozó mechanizmusai voltak. 1961-ben munkatársaival hajtott végre olyan kísérletet, amely felfedte, hogy a DNS-ben kódolt genetikai információ miként alakul fehérjemolekulává a sejtekben. Ez a kísérlet indította meg a genetikai kód megfejtését. Munkatársaival 1964-ben kimutatta, hogy a **hírvívó (messenger) RNS**

szükséges a fehérjeszintézishez, és szintetikususan előállított mRNS segítségével a genetikai kód bizonyos részletei tisztázhatók. 1968-ban Nirenberg, **Robert William Holley** és **Har Gobind Khorana** megosztott orvosi-életteni Nobel-díjat kaptak a genetikai kód értelmezéséért és a fehérjeszintézisben játszott szerepének tisztázásáért.

E heti levelemben egy gondolat erejéig visszakanyarodok vízkereszt napjához. Vízkereszt a „karácsonyi tizenketted” (12 napos ünnep) zárónapja. A 354 napos holdév és a napév közt kereken 11 nap a különbség, s az évkezdéskor beiktatott pótnapok – a naptár más pontjain is találkozhatunk ilyenekkel – a különbséget voltak hivatottak eltüntetni Európában. A népszerű **Mithras** napisten születésnapjával (december 25.) egyeztessen, ezért az epifánia hamarosan új jelentést kapott. Nyugaton a háromkirályok imádásának, keleten pedig **Krisztus** Jordán folyóban való megkeresztelkedésének az ünnepe lett. Az utóbbi gondolatot később a római egyház is átvette.

A téli napforduló után tartott téltemető-tavaszkedző ünnepségek az egyházi évben a karácsonyi és a húsvéti ünnepkör közé szorultak. Mivel azonban a húsvét a tavaszi nap-éj egyenlőséget követő holdtöltétől függ, az azt megelőző, előkészítő negyvennapos böjt kezdő napja, a hamvazószerda is ennek megfelelően – jó egy hónapnyi eltéréssel – változik. Az előtte levő időszak, a farsang, húshagyókeddel végződik. E napnak német neve *Fastnacht*

Nagy havas, ködös fenyves

(*böjtelőj*) volt. E szó bajor-osztrák szájon annak idején Vaschanc, ebből pedig nálunk fassang, majd farsang lett. És ez lett a neve a vízkeresztől, vagyis január 6-tól hamvazószerdáig terjedő, rövidebb-hosszabb időszaknak is.

Azaz az új esztendővel megmutatta magát a rég várt havazás, a farsang kezdetén már tombol. Rég nem látott képsorral üzent a város: a Bolyai utcán az éjszakai autóforgalmi csendben, két... farsangos kedvű ember sílécen csusszant a szobortól a Transzi sarkáig.

Jutnak eszembe azok a telek, amikor a Somostetőről síléccel siklottunk az Ebhát sarkáig.

Hadd tetézzem mindezt egy, a könyvespolcomról lekíváncozó könyv rigmusával.

A kötetet 2016-ban 2. kiadásban jelentette meg a **Kriterion Könyvkiadó** és a mikházi **Csúrszínház Egyesület**. Címe **Szerencsés jó estét kívánok e háznak...**, alcíme **Széllyes Sándor emlékezete**. A kötetet barátom, **Székely Szabó Zoltán** állította össze, és ő gondozta a szövegét is. Az éppen húsz évvel ezelőtt, 2006. január 15-én végleg elhallgatott rímfaragó, népdalénekes **Bácstelepi farsangi táncok** szövegével kívánok vidáman békés farsangkezdetet.

Amikor farsang van, vidámabb az ember,
A guzsalyra kerül gyapjú, csepű, kender.
Összegyűl a falu este a fonóba,
Peregnek az orsók, vígan cseng a nóta.
A lányokhoz közel ülnek a legények,
De a finakocskák csak hátrább, szegének.
Nagy szomjasan húzzák meg a fonott korszót,
Mikor egy-egy szép lány elejti az orsót,
S a nagyobb legények fűrgén marakodnak,
És a szemesebbek édes csókot kapnak.
Kopognak az ajtón. „Tessék” – szól a gazda,
Neki e fonóban úgysincs egyéb haszna.
Aztán betódulnak a fonószobába
A farsangi fickók csuda maskarába:
Álarcos, töklámpás, békafejű népek.
Szaladnak a lányok, borulnak a székek.
Kergetik, ijesztik a megriadt nőket –
Hogy a pokol tüze égesse meg őket.
Aztán kitódulnak, véget ér a móka,
S a fonóban újból vígan cseng a nóta.

Talán van még, ahol így mulatják az időt, s ha nem így, de emléken él még a kis közösségek megtartó erejébe vetett hit. Maradok kiváló tisztelettel. Kelt 2026-ban, vízkereszt után három nappal.

Nagy havas, napfényes fenyves

Épített örökségünk

A csend monumentuma – Csík történelmi és örök temploma

(folytatás korábbi lapszámunkból – befejező rész)

Csikkarcfalva Csíkszeredától szűk huszonhárom kilométerre lévő település, mely egykor Felcsík központja és egy időben járásszékhely is volt. Csíkjénőfalvával, Csíkdánfalvával – Oltfalvával – és Csíkmadarassal az egykori Csíknagyboldogasszony egyházközséget képezte, melyből a két utóbbi falu azóta önállóso-
dott. Karcfalva Ábránfalva és Tótfalva összeolvadásából keletkezett, első írásos említése az 1330-as évek-
ből való. Közigazgatásilag napjainkra Csíkszenttamással és Csíkjénőfalvával együtt képez egy községet. Neve a népies magyarázat szerint az egykori Harcfalva alakból képződött, mások szerint a kepe, régi „karc” alakjával függ össze. Nevét egyesek szerint egy Kurs nevű törzsről nyerte. Ritkábban használatos a Csíknagyboldogasszony egyházközség név is, ezt a Karcfalva és Jenőfalva határán épült erődtemplom után kapta. Csíkkarcfalva fő turisztikai látványossága és épített értéke a Nagyboldogasszony tiszteletére szentelt római katolikus templom, amelyet az 1440-es évek táján építettek Hunyadi János adományából. A templom Felcsík legjelentősebb és legszebb erődtemploma, amely a gótika jegyeit viseli magán. Az erődtemplomot egy nyolc méter magas várfal övezi, melynek belső oldalán sértetlenül áll a fából épült vívőfolyosó, vagyis a gyilkjáró.

Nagy-Bodó Tibor

Emlékeztető

A hétszázharmincöt méter magas szikladombon álló templomhoz a 15-16. században várfalat építettek, melynek lőrésai kevés kivétellel összetettek, két-három „fülkével” ellátott, tág kilövési szögekkel.

A várfalak védőfolyosójának kialakítása egyedülálló Székelyföldön.

A várfal keleti bástyájából emelkedik ki a zömök, eredetileg kétemeletes kaputorony – harangtorony –, melyet Mártonffy György erdélyi püspök, a falu szülöttje költségén két emelettel magasítottak 1720-ban.

A torony a várfal szerves részeként az őrtorony szerepét töltötte be.

A pápai tizedjegyzék régi közlői nem ismerték Nagyboldogasszonyt

Sok esetben a templom címe több falu közös neve. Ebben is Nagyboldogasszony négy falunak közös temploma és egyházközségi neve: Karcfalva, ahol a templom áll, Jenőfalva, Csíkdánfalva és Csíkmadaras. Utóbbi kettőből később önálló plébánia lett.

A pápai tizedjegyzék régi közlői nem ismerték, és nem is említik Nagyboldogasszonyt.

A legújabb római kutatás fedte fel, hogy 1332-ben ez is szerepel: E(cclesia) B(ea- tae) Mariae Virginis, amint Domokos Pál Péter közli saját római kutatásai eredményeként.

1406-ban Lőrinc pap a csíknagyboldogasszonyi plébános, aki Csík-Gyergyó alesperese is, oláfalvi származású. 1482-ben és 1495-ben Bertalan plébános szerepel az okiratokban.

1540-ben egy kehely feliratán Tamás nagyboldogasszonyi születésű papról van adat:

„Hoc opus fecit fieri Dominus Tomas Presbiter natus de Nochboldog assan A.D., 1540...”

Az álló állapotban befalazott emberi csontváz

A templomot Csík legmagasabb négyöles várfala veszi körül, fedett gyilkofolyosóval és lőrésekkel.

Amint azt már röviden említettük, a keleti bástyájából emelkedik ki a torony, amelyet Mártonffy György püspök, a falu szülöttje költségén két emelettel magasítottak.

A torony harmadik emeletén befalazott csúcsíves ablakok vannak.

A hajó lebontásakor érdekes régi tárgyakat – rezcsészek, rézkés stb. – találtak, melyek a bécsi múzeumba kerültek.

Különös leletnek számít az az emberi csontváz, mely álló állapotban volt befalazva, kezében egy pár patkóval.

A faluba került prédikátort a nép elkergeti

A templomhoz vezető déli oldalon szép barokk Mária-szobor áll. A templom északi oldalát a millenni-umkor ültetett fenyves övezi.

A középkori tiszta katolikus egyházközség hívei – egy kis epizódtól eltekintve – mindmáig katolikusok maradtak.

Az epizód az volt, hogy Székely Mózes idejében egy Kelemen nevű prédikátor került a faluba. Tartózkodása rövid ideig tartott, mert a nép elkergette, és az átállottak házait lerombolta.

A 18. században Nagyboldogasszony katolikus plébánia. E század elején is itt csak katolikus templom és egyház van.

A várfalon kívül, a harangtorony közelében található díszes oszlop te-
tején Nagyboldogasszony, a templom védőszentjének a szobra. Átvészelte a történelem viharait, így sokat mesélhetne a környékről.

A vártemplom az évek folyamán sok átalakításon és javításon esett át

A legrégebbi részéhez, az 1444 körül épített gótikus szentélyhez 1796-ban egy új hajót építettek.

Az 1958-ban végzett restaurálások során napfényre került a régi, le-
szelt ívű, kőbélletes gótikus sekrestyeajtó kőkerete, amely most a templom összképét növeli.

A templomvár egyike a legjobban karbantartott székelyföldi műemlékeknek. Az egyházközség értékei: két aranyozott ezüstkelyhely – 1540-ből és 1750-ből – és egy gótikus szentségmutató.

A hagyomány szerint az egyik kehely Báthory András bíborosé lehetett, akit a közeli szentdomokosi erdőben gyilkoltak meg. A kehely azóta Gyulafehérvárra került.

A kőből épült várfalak ovális alakban kerítik be a templomot

A várfalak magassága hét-nyolc méter között ingadozik, és vastagságuk az alpnál a két métert is meghaladja.

A keleti és délkeleti oldalon az udvarszint 2,5–3 méterrel magasabban helyezkedik el, mint a falakon kívüli talajszint.

Gyöngyössy János a *Székelyföldi vártemplomok* című könyvében arról ír, hogy a védőfolyosó megoldása más székely templomvárak gyilkjáróihoz képest teljesen egyedi: a falmagasság kétméternyi felső része, amelyik tulajdonképpen mellvédként szolgált a száznegyven centiméter széles védőfolyosóhoz, csupán hetven centiméter vastag.

Ezen a mellvéden igen sokféle, egy-, két-, háromnyílású lőréstípus található. Az éles szögben nyíló, egymás kilövési szögét jól kiegészítő lőrések a hiányzó védőtornyok oldalvédelmét igyekeztek pótolni, jelentősen csökkentve az ovális alaprajz miatt kialakult holt teret.

A félköríves építmény a bejárat védelmét biztosította

A gyilkjáró tetőszerkezete, valamint az udvar felőli tornácos mellvédje újabb keletű: vaskapoccsal összeerősített fenyőfa gerendákból készült.

Valószínű azonban, hogy a mai tornác formáját vette át, ugyanis az egykori tornác néhány megmaradt eleme – amint a védőfolyosó járószintjének egyik-másik átkötő gerendája mutatja – szervesen illeszkedik a mai tornáchoz.

A védőfolyosó udvari falára stációképeket helyeztek el a 18. században.

A templom északnyugati sarkával átellenben egy kapu nyílik: ez későbbi kívágásnak látszik, talán az 1796. évi nagyszabású átépítéskor nyitották.

Elképzelhető, hogy a torony alatti szűk bejárat nem volt elégséges az építőanyag szállításához.

A bejárat elé egy alacsony, lőréses, támpillérekkel megerősített pajzsfalat építettek, amely egyfajta elővárként, egyszerű barbaként is felfogható. Szintén Gyöngyössy világit rá arra, hogy ennek a félköríves építménynek a szerepe az volt, hogy ostrom idején a bejárat védelmét biztosítsa.

A várfal északi és északkeleti oldalán néhány zömök tám látható, amelyek nem olvadnak szervesen egybe a fallal, tehát utólag építették őket.

A csíkkarcfalvi római katolikus vártemplom egyike a legszebb és legjobban karbantartott székelyföldi műemlékeknek

Átlépve a 21. század küszöbét, Karcfalva fejlődése még látványosabb lesz, ugyanis a községvezetők különféle pályázatokat megnyerve nagyméretű beruházásokba kezdenek.

A 20. század elején újabb sekrestyét építettek a régihez. Eltűntették a régiségre utaló műemlékrészeket, befalazták a régi szemöldökgyámos kőajtókeretet, és átalakították a régi sekrestye egy részét.

1922-ben kis elővárat építettek a torony mellé. Az 1958-ban végzett restaurálás alkalmával a gótikus kőkeretet újra kibontották.

Az utóbbi években elkészült a két falut átszelő ivóvízhálózat és a szennyvízcsatorna-rendszer, részben megerősítették az Olt és Szekaszó folyók partjait, felújították az iskolaépületeket és óvodákat, a polgármesteri hivatalt, valamint átadták rendeltetésének az új piacteret.

2010-ben folytatják a községköz-
pontban a művelődési ház, a régi tanácsi épület és a közbirtokosság székházának modernizálását. Itt található az ország első vidéki műjégpályája. 2010 augusztusában került sor a ravatalozó felavatására is.

Demján László műemlékvédő építész kiegészítése:

Hajdanvolt ikertornyos templomvárunk kívülről festett tornyaitól volt híres. Így volt ez rendjén, hiszen nemcsak a körülölelő táj, maga a templom is pingáltan festői volt. Mára már csak egy, a kaputoronyból kinőtt harangtoronnyal megáldott istenházas erődítés maradt ránk, amely oly sok mondát rejteget.

Fotó: Mayer Jácint

Kevesen tudják, hogy a közel négy kilométerre feljebb fekvő Csíkszenttamás még álló csonka templomtornya és több mint kétszáz éve széthordott öregtemploma egykoron a csíkkarcfalviak iker templomaként volt számontartva.

Úgy esett, hogy még a kereszténység hajnalán, a szentistváni templomépítések reguláinak 34. pontja alá eső Felcsíkban éppen e két szomszédos településre hárult, hogy „...minden tíz falu építsen templomot, és ezt javadalmazza két telekkel, két szolgál-
val, lóval és kanczával, hat ökörrel, két tehénnel, harmincz apró marhá-
val. Ruhákról, oltártakaróról a király gondoskodik, plébániáról és könyvekről a püspök...”

Furfangos építőmesterek

Míg Karcfalván négy falu összefogásával a dánfalviak törték a kőtömböket, jenőfalvi szekeresek szállították az anyagot, madarasi és helyi székelyek falakat raktak és pal-
lérkodtak templomuk fennmaradásáért, addig a szomszédos iker templom gótikus szentségtartó fülkéjével, 15. századi Madonna-szobrával, Hunyadi harangjával lett napjainkra szegényebb, és vált mára csonka templommá, a fenti klenódi-
umok és tárgyak ugyan beépültek a 18. századi új templomukba.

A furangos építőmestereinknek hála, az első két templom építéséhez talán szalagban használt elemeket egyazon kőfaragó műhelyben készítették el, hiszen a faragott szentségtartó tökéletesen megegyezik, míg a romok alól kikerült szentamási csonka torony boltozati bordatöréde-
keinek profiljai, méretei és kőanyaga hajszálpontosan egyazon gótikus stílusrajzolatú a karcfalvi szentély bordáival. Hasonlatos a sekrestye kapuzatának nyomott magassága is, amely a szent egyház tiszteletére, meghajlásra készíti az oda belépőket. Hát ennyit a véletlen párhuzamosságairól.

A templom diadalívének központi eleme a helyi születésű erdélyi püspök, Mártonffy György 1721-es dátumozású címere által kettéosztott erdélyi liturgikus népének, a „Boldogasszony, édes – Hozzád esd ma néped” felirata olvasható.

Ez a Boldogasszony kezdetű, Mária mennybemenetele, illetve a Nagyboldogasszony tiszteletére elhangzó dicsének valóban a magyar Boldogasszony tiszteletének része.

Ami csak a reggeli napkeltében pillantható meg...

A felcsíkiak is, a keresztény szent királyság részeként, az országot szimbolikusan ugyan, de a Szűzanya tulajdonának, örökségének tekintették. Itt nyilván kicsit még a pogány hitvallásból átmentett Boldogasszony vagy a szkíta-magyar-székely Emese-hagyomány lenghette be ezen egyházi kultusz tiszteletkörét. Ezért tekinthetjük Máriát az Árpádok mennyei édesanyjának, oltalmazó királynéjának. Így történhetett meg ez az Európában eddig elérhetetlen

csoda, hogy országunkat és az azt jelképesen összefogó Szent Koronát négyszer ajánlhattuk fel Szűz Mária oltalmába.

Visszatérve a helyiek augusztus 15. napjára, a néphagyomány szerint a reggeli napkeltében pillantható meg a „napba öltözött boldogasszony”, a Babba Mária. Ezt az imákban és énekekben átítatott mély érzelmi kapcsolatot a kereszténység felvétele óta azonosította a Hit és a Nap élető erejének viszonya. Ez a nyárvégi aratáshoz köthető ünnepségsorozat az éves többszöri Boldogasszony ünnepek közül legrangosabb, ez a Sarlós Boldogasszony ünnepe, amely Karcfalván templomi búcsúünnepet is jelent.

Karöltve maradhat békés csendben a soha el nem vesző székely magyar

Az itteniek ősei a hun-magyar hagyományok szerint megáldották még az életet tápláló vizeket, de a hegyeket is. Nem idevalósi feljegyzésekből ismert tény az ilyen alkalmakkor szentelt napkövek – például a csíksomlyói – vagy az ekkor emelt oszlopok, az „oruk” erősítik a természet szoros, évezredes kapcsolatát a hittel. Pogány elődeink ezeket az őrzésre szánt oszlopjeleket vagy vasszente-
ket a termőföld ősi szellemének kiengesztelésére állították. Népi köznyelv hívta ezeket a „Vas Oru Bába” jeleknek.

Ugye nem kell messzire visszautaznunk a keresztény magyar hagyományok őszinte és emberi világába, hogy ismerős hangzású gúnyversikéket találjunk, amelyek valamikor később keletkezettek, az őseink egyszerű, de hű természetval-
lásának negatív jellegű bemutatására.

Ha már a regék birodalmában jó messzire elmerészkedtünk a mi fontos vártemplomunktól, megemlíthetjük, hogy a mi egünkön tündöklő hétcsillagú Göncöl miért is Boldogasszony társzekere. Talán a hétvezérre utal, de lehet az egyre porladó, mégis egységes úton haladó székelysége. Ez a ránk vigyázva ragyogó csillagkép nem csak égi, földi életünk járását is jelölheti. Szent templomunk Nagyboldogasszony neve azonnal rákapcsolódik keresztény magyar szakráltásunk Hargita-alji tájegységére.

Csíkszék ránk hagyott egyik történelmi templomának főoltárbeli köze-
pő Szűz Mária barokk képe csak úgy érzi magát biztonságban, ha ott láthatja maga körül szent királyainkat, Istvánt és Lászlót.

Így karöltve maradhat békés csendben a soha el nem vesző székely magyar.

* *A rendelkezésünkre bocsátott dokumentációkért külön köszönet Gyöngyössy Jánosnak és Keresztes Géza műépítész, műemlékvédő szak-
mérnöknek; a segítségért dr. Kálmán Attila történésznek. A mai képeket és az illusztrációkat Mayer Jácint mű-
emlékfotográfus és Demján László műemlékvédő építész a saját munkájukból és a gyűjteményükből küldték el a szerzőnek.*

FEHÉR FEKETE

Szerkeszti: Vajda Gyöngyi 1185.

Egy közmondást idézünk a fősorokban.

1 KEREK A KÖZEPÉN! MAGAD TAKARMÁNY-NÖVÉNY AZ EGYIK VÉGTAG A TÁVOLBA USA-TAGÁLLAM

V Ó

2 D UDVRT TISZÍT PÁPAI KORONA

AZON A HELYEN MÁS NEVEN

AZ ARZÉN VEGYJELE FRANCIA RT.

VÍZZEL TISZÍT TOJÁS (NÉMET)

ÖDÍTŐ ITAL BALKÁNI FOLYÓ FÉLSZI JUTTAT

RÉGI APRÓ-PÉNZ

VIZET AD BAGDAD LAKÓJA

ÁLLAMI ILLETÉK AZ ARGON VEGYJELE

IDEGEN MŰ

BESZÍVI MEGFELELŐ

ÁLLATKERT (NÉMET)

EZER!

ÁLLATKERT (NÉMET)

MENJI (OLASZ) FELTÉVE

SÉTÁLTAT ROMBOLO

BESZÓLI ÁLLJ

HATLÁBÚ LÉNY BENT BENTI

ELÓTAG: ÚJ

AKKOR INDUL! PÁRA

TÖBB MINT ELÉG ÁSVÁNYI FÜSZER

PALINDROM NŐI NÉV M. CRISTO BÓRTÓNE

BOLOND ... (ARANY) CSUK ÉS ... (GAJDAR)

R. SÁNC A SAKKBAN VÖRÖS (NÉMET)

MAGA OIL

KLUBEGYED SZÉP (TÁJ)

ERREFELE! BIZONYOS IDEJE

FURCSA TESTTARTÁS PERZSA URALKODÓ

HORDÓ-MÉRTÉK

ZOKOG VAN ESZE ÉTLEN RÉN

A LÉT HATÁRAI SZOLMIZÁ-CIÓS HANG

NÖVÉNYES UDVAR

FÖLD-FELSZÍN KILÓ (RÖV.)

VÍZI JÁRMŰ

L. N. J. A

A PUBLILIUS SYRUS című pályázat nyertesei:

Mélik Mária,
Marosvásárhely, Caragiale u.

Török Adalbert-Béla,
Marosvásárhely, 1918. December 1. út

A pályázati rejtvény megfejtése:
VESZTESÉG A NEVE A ROSSZ HÍRÚ NYERESÉGNEK.

Kérjük a nyerteseket, jelentkezzenek a 0265/268-854-es telefonszámon.

Megfejtések a december 31-i számból:

Minirejtvények:

- 1. Meg akarok neki bocsátani.
- 2. Beleszeretett az ápolónőbe.

Skandi:

A tapasztalat jó iskola, csak a tandíj magas.

KOBÁK KÖNYVESBOLT

Marosvásárhely,
Győzelem tér
18. szám,
www.bookyard.ro

PÁLYÁZATI REJTVÉNY

PÁLYÁZATI SZELVÉNY

GOETHE VÉLEMÉNYE

1	2	3	4	Ö	5	6	7	8	T
9					10				
11	12	13	14	15		16		17	
19					20			21	
I		22		23		24		25	
26	27		28			29		30	
31			32				33		34
35		36		37			38		39
D		41		42		43		44	45
46	47				48			49	50
I					A			N	

VÍZSZINTES:

1. Johann Wolfgang von Goethe véleményét idézzük. 9. Kölcsönpénz visszafizeté-sének része. 11. A tyúk kicsinye. 16. Hiteget. 18. Egyke! 19. Nem hall. 20. Svájci pénz. 21. Tagadószó. 22. Csont (latin). 23. Téli csapadék. 24. A hinta része! 25. Írás tartalma. 26. Hím állat. 28. Nem megy el. 30. Ere! 31. Az argon vegyjele. 32. Beleszűng. 33. Folyó (spanyol). 34. Bankbetét! 35. Gáttalan renegát! 37. Ógörög piactér. 39. Az ő lakásán. 41. Kézbesít. 43. Csinos, tiszta. 45. A helyére letesz. 46. Valakivel együtt jár. 48. Nehezen ki-bírható gyötrelem. 49. Tárgy belső ürege. 51. Lekvár.

FÜGGŐLEGES:

1. Francia területmérték. 2. Nála kezdődik! 3. Tízárnyi terület része. 4. Izgalmas él-mény. 5. A fejünk tartója. 6. Keresztény vallás (röv.). 7. Csermely. 8. A személyemnek. 11. Az idézet befejező része. 12. A csűr tartalma! 13. Keleti szentkép. 14. Dolog, tárgy (latin). 15. Katekizmus (röv.). 17. Trinitro-toluol (röv.). 20. Tengely körül mozog. 21. Északi szarvas (fordítva). 23. Előbbre jut. 25. Király ülőhelye. 27. Van neki (román). 28. Bárányhang. 29. Haldoklás. 30. Zokog. 32. Megtakarítási forma. 33. Lényegében arató! 34. Formára vonatkozó. 36. Esküvő. 38. Mindennek a lelke. 40. Eladandó portéka. 42. A barmokból három! 44. Katlan része! 47. A piac piaca! 48. Kilogramm (röv.). 50. Páros lyuk!

L. N. J.

A pályázati rejtvényben szereplő helyes megfejtéseket január 22-ig a Népújság címére (Dózsa György u. 9. szám) beküldők közül két személy egy-egy könyvet nyer. A pályázati szelvényt – a pályázat címével együtt – kérjük kivágni és a borítékra rára-gasztani.

Fegyverek

1	2	3	4	B	5	M
6					7	
		8		9		
10	11			12		
13			14		15	16
17			18	19		
20				21		

VÍZSZINTES:

1. A legveszedelmesebb fegyver. 6.

Kevert szín. 7. Néma rab. 8. A Dunába ömlik. 10. A Volgába ömlik. 12. Ásvá-nyi fűszer. 13. Színültig. 15. Igen (olasz). 17. Sodrás. 18. Fába vés. 20. Mi? (orosz). 21. Mező.

FÜGGŐLEGES:

1. Mű elkészítése. 2. Magatok. 3. Laterális rész. 4. Harap. 5. Doktor. 9. Földet forgat. 11. Növényes udvar. 14. Dublin lakója. 16. Kézzel jelez. 19. Francia arany.

VÍZSZINTES:

1. Repülőgépről ledobandó fegy- ver. 6. Emésztőnedv . 7. Fehér (román).

8. Nagy hím állat. 10. Gésa! 11. Latin és. 12. Ital (argó). 14. Fontos fém. 16. Korszak. 18. Öreg bácsi. 20. Kis élő- lény. 21. Francia arany.

FÜGGŐLEGES:

1. Mozgás a levegőben. 2. Házat ké- szít. 3. Csuk és ... (Gajdar). 4. Arab! 5. Női név (júl. 27.). 9. Az egyik szülő. 13. Ősi szavunk. 14. Tejtermék. 15. A hegy leve. 17. Errefele! 19. Olasz folyó.

L. N. J.

1	2	3	I	4	5	M
6				7		
8			9		10	
11			12	13		
		14				15
16	17			18	19	
20					21	

90 éves Csősz Irma

Rendhagyó születésnap Disznajón

Alig halkult el az újévi pezsgőspoharak koccanása, a színes tűzijátékok fénye épp kihunyott, már ismét nagy esemény előtt állt Disznajó apraja-nagyja: Csősz Irma 90. születésnapját készült megünnepelni.

Vita Piroska

Óriási feladat méltó módon megünnepelni mindenki Csősz óvó nénijét, akinek élete és munkássága annyira sokszínű, sokoldalú, színes és gyönyörű. Csősz Irmát mindenki ismeri és szereti, ennek bizonyítéka a zsúfolásig megtelt kultúrotthon. Jöttek vendégek Budapestről és Bőgőzről, Marosjárából és Árkosról, Marosszentkirályról és Jódrról, Marosvásárhelyről, Szászrégenből, Magyarfülpöséről és természetesen Disznajóról. Sokunkban megfogalmazódott az a kérdés, hogy vajon kinek sikerül ennyi embert egy fedél alá hozni, egy asztal mellé leültetni. Aznap reggelre lehullott az eddig le nem hullott összes hó, és

A születésnap tortája

Fotók: Nagy Tibor

szavakkal és hálával méltatta Csősz Irma nemzeti asszony érdemeit, aki a község díszpolgára címet is viseli. A polgármester úr beszédében rávilágított a példaképek fontosságára, arra, hogy jó nekünk időt szakítani és őket méltó módon megünnepelni, figyelni és felnézni rájuk.

nyomában cím alatt könyvet jelentessen meg. Később újabb könyvek jelentek meg: *Megáradt a Maros* (énekgyűjtemény, 2008); *Néphagyományok Disznajón* (2009); *Akinek kívül is vert a szíve* (Csősz Ferenc emlékezete, 2003) *Fráter Lóránd, a nótás kapitány* (zenészpálya, 2024) – ez utóbbi két kiadást is megért. Ezenkívül elkészítette az angol királyi család disznajói őseinek családfáját, és folytatta az 50 éve elkezdett, immár 500 oldalnál tartó falukrónikát. S közben élete folyamán bejárta a Kárpát-medence legszebb tájait a fiatalokkal, volt tanítványaival, a Szilágyságtól a Felvidékig, s vitte a szép magyar beszédet, a Maros menti táj legszebb dalait, a szülőföld megtartó üzenetét, amit oly szépen fogalmazott meg Sütő András: „A szülőföldnek sírhantjelöltje vagyunk, őrzői és nevének fényesítői, s amikor mindenütt elfelejtettek, a szülőföldnek még mindig akad mondanivalója rólunk.” Közben létrehozta az óvoda mellett a falumúzeumot és a Csősz-emlékszobát a Felső-Maros menti tárgyi kultúra egyik legszebb gyűjteményével. Csősz Irma 50 éve, 1975-től él Disznajón, s 1990-ig, férje haláláig együtt, azután pedig egyedül irányította a helyi néprajzi múzeum tárgyi felszereltségének gazdagítását és gyarapítását. De mindenben segítségére voltak a falu lakói, egykori tanítványok, kollégák, az iskola vezetősége, az önkormányzat testülete, a jóhiszemű, nemzetüket szerető disznajói magyarok. A falumúzeumot 2014-ben avatták fel, a Csősz-emlékszobát pedig 2017-ben. Az évek során itt járt és találkozott kis olvasóival a Csipike-mesék halhatatlan szerzője, Fodor Sándor, Bálint Tibor, s hadd ne folytassam: az erdélyi magyar irodalom és társadalom színe-java.

Csősz Irmát 1994-ben az EMKE

Vámszer Géza-díjjal jutalmazta, 2013-ban az önkormányzat díszpolgári címet adományozott neki, 2018-ban Sorsfordító nők közé sorolta az RMDSZ, és 2019-ben Kézdivásárhelyen avatták vitézzé, amikor megkapta a nemzeti asszony címet.

A továbbiakban Nagy Enikő felolvasta a Kiskunmajsáról érkezett köszöntő levelet.

Ezután Disznajó lelkipásztora, *Tatár László*, majd *Nagy Ádám* magyarfülpösi lelkész köszöntötte az ünnepeltet, rávilágítva arra, hogy ez az alkalom lehetőség az elcsendesedésre, a hálaadásra és az áldás ki-mondására. Az ünnepelt életútja arról tanúskodik, hogy az idő nem csupán múlik, hanem formál, gaz-

ról érkezett az óvó néni ünneplésére, és magával hozta *Makkai Lilit* is, aki az óvó néninek igazi meglepetésvendég volt. Mi a közös pont ennek a három fantasztikus embernek az életében? A Cantus Hungaricus, a magyar lélek éneke, amely hitről, kitartásról, megmaradásról szól. Szabó Gyula előadásában ezek a sorok erővé váltak, élő üzenetté formálódtak a disznajói színpadon. Az egykori cantusosok: *Nagy Enikő*, *Veress Enikő* és *Vita Melinda* kísérték előadását.

Ezután színpadra lépett a *Nagy Győző* táncoktató által vezetett disznajói Pettyes Tulipán néptáncscsoport. Az ünnepi műsor záróakkordjaként fellépő disznajói

Ördög Ferenc polgármester felköszöntötte az ünnepeltet

dagít és áldássá válhat mások számára – emelték ki többek között a lelkipásztorok.

A hivatalos köszöntőket ünnepi műsor követte. Népdalokat énekelt *Serfőző Zoárd*, *Koós Éva* és *Nagy Mihály*. *Csíki Jácinta* Reményik Sándor Eredj, ha tudsz c. versét szavalta el, *ifj. Nagy Mihály* pedig a saját költeményét adta elő.

Szabó Gyula Győző, a Madách Színház előadóművésze Budapest-

férfikar is nagy tapsot kapott. *Serfőző Madocs*a vezetésével gyönyörűen szólaltatták meg többek között az ünnepelt kedvenc népdalát.

Az ünnepi műsort finom ebéd követte, majd estébe nyúló nótázás, beszélgetés, emlékezés. Az óvónő felhívására ajándéktárgyakat adományoztak a múzeumnak, amely ezúttal is számos, szebbnél szebb, felbecsülhetetlen értékű darabbal gazdagodott.

A disznajói férfikar

A Pettyes Tulipán néptáncscsoport

bár az ilyen rendezvények réme, az áramkimaradás is bekövetkezett, fergeteges hangulatú délután, estébe nyúló ünneplés kerekedett.

Az ünneplés gördülékenysége, a színes, jól összeállított köszöntőműsor a Nőszervezet elnöke, *Nagy Enikő* kreativitását, talpraesetséget dicséri, aki mögött, mint mindig, ott áll a helyi Nőszervezet. Megnyitó-beszédében Nagy Enikő kiemelte: „Ez az alkalom nem csupán egy szép kerek évforduló, hanem egy életút előtti főhajtás. Kilencven év, amely mögött ott van a gyermeknevelés szolgálata, a hit, a magyar szó és a hagyomány továbbadása, és egy asszony csendes, mégis rendíthetetlen helytállása”(…)

Ördög Ferenc, községünk polgármestere volt a következő felszólaló, aki minden alkalommal tiszteletét teszi a disznajói rendezvényeken. Ez alkalommal kiemelt figyelemmel, szívből jövő, elismerő

Csősz Irma nemzeti asszony, nyugdíjas óvónő életútjáról átfogó képet alkothatunk Székely Ferenc néprajzkutató, helytörténész ünnepi beszédéből, aki közös találkozásaitkal elevenítette fel. Többek között beszélt arról, amikor 1996. május 4-én Csősz Irma „egy családfával, néhány kézzel írt ívpapírral a kezében, egy jó hangú fiatal, Bálint Beáta és a gyönyörű hangú, 83 éves Falat Anna nótafa társaságában megjelent Erdőszentgyörgyön. Tette ezt meghívásunkra, abból a célból, hogy átadja azt, amit ő már rég tudott, de mi, akik ott éltünk vagy dolgoztunk, nem is sejtettünk: az angol királyi család gyökerei nem Erdőszentgyörgyön nőttek ki, akarom mondani fúródtak a mélybe, hanem szinte 100 kilométerrel tovább, Disznajón” Ezután Irma asszony egyebet sem tett, csak írta, írta, gyarapította a kéziratot, hogy 2000-ben *Disznajói Rhédeyek és Fráterek*

Megemlékezés a vallásszabadság napjáról Kolozsváron

A Magyar Unitárius Egyház január 13-án Tordán és Kolozsváron ünnepi istentiszteletekkel emlékezik meg a vallásszabadság napjáról. 1568. január 13-án az erdélyi országgyűlés Tordán olyan határozatot hozott, amely Európában elsőként rögzítette törvényben a lelkiismereti és a vallásszabadsághoz való jogot. A történelmi jelentőségű döntés emlékére Magyarország Országgyűlése 2018-ban január 13-át a vallásszabadság napjává nyilvánította. Az 1568. évi vallásügyi törvényalkotás évfordulóján – amely egyben a Magyar Unitárius Egyház fennállásának 458. évfordulója is – ünnepi istentisztelet és megemlékezés helyszíne lesz Torda és Kolozsvár.

A január 13-án 10.45-kor kezdődő tordai ünnepi istentisztelet szolgálatvégzője *Lőrinczi Levente* kissolymosi és *Péterfi Ágnes* sepsi-

szentgyörgyi unitárius lelkészek lesznek, a kántori szolgálatot Kiss Erika énekvezér látja el. Köszöntőt mond *Kovács István*, a Magyar

Unitárius Egyház püspöke. Az istentiszteletet a Keresztúri Népzene-tanoda és a Berde Mózes Unitárius Gimnázium diákjainak műsora egészíti ki. A megemlékezés koszorúzással folytatódik a vallásszabadság emlékművénél, ahol *Andrási Benedek* főjegyző mond beszédet. A tordai ünnepséget a Duna World televíziós csatorna élőben közvetíti, így azok számára is követhető lesz, akik nem tudnak személyesen jelen lenni. A vallásszabadság napjához kapcsolódó események 17 órától Kolozsváron, a belvárosi unitárius

templomban folytatódnak. A történelmi egyházak képviselőinek imája után az istentiszteleten *Mátéfi Tímea* énlaki és *Solymosi Alpár* csíkszeredai unitárius lelkészek végeznek szolgálatot.

Idén második alkalommal adják át a János Zsigmond-díjat, amelyet dr. Balázs Mihály irodalomtörténész, a Szegedi Tudományegyetem emeritus professzora vehet át. A díjazottat dr. Kovács Sándor, a Protestáns Teológiai Intézet rektora méltatja.

A kolozsvári ünnepségen köszöntőt mond dr. Ciprian-Vasile

Olinici, Románia Egyházügyi Államtitkárságát vezető államtitkár, *Kelemen Hunor*, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség elnöke, dr. Yoshinori Shinohara buddhista lelkész, a Religions for Peace nemzetközi szervezet japán főtájkára, valamint *Kovács István* püspök. Az ünnepi alkalom koszorúzással zárul Dávid Ferenc szobránál, ahol *Farkas Emőd* főgondnok mond beszédet. A kolozsvári megemlékezést az unitárius egyház Facebook-oldalán lehet majd élőben figyelemmel kísérni.

Mészáros Tímea
kommunikációs felelős

A siculicidiumra emlékeztek

A székelység bátorságának és kitartásának példája

Nemzeti összetartozásunk reménységet és jövőt is jelent a magyarság számára. Reménységet arra, hogy ha ma összefogunk, akkor képesek vagyunk megóvni családjainkat és szülőföldünket – jelentette ki a Miniszterelnökség nemzetpolitikai államtitkára szerdán Madéfalván.

Nacsa Lőrinc a helyiek, székelyföldiek, csángók, erdélyi és magyarországi magyarok körében emlékezett a Siculicidium emlékműnél a madéfalvi veszedelemre a véres történelmi esemény 262. évfordulóján. „Mi, magyarok közelebb vagyunk egymáshoz, szorosabb szövetségben, mint bármikor az elmúlt évszázadban” – mutatott rá ünnepi beszédében. Kifejtette, az összefogás képessé teszi a magyarokat, hogy vérontás nélkül kiálljanak érdekeikért, megőrizték az őseiktől kapott értékeiket, életetni tudják hagyományait, és tudják továbbadni azokat a következő nemzedékeknek. Az államtitkár úgy értékelt, hogy ez az összefogás a magyar nemzetpolitika elmúlt 15 esztendejéből is táplálkozik, és „a sikertörténet mérőszáma a magyarság összetartásának erősödése”.

„Ahhoz, hogy ez a sikertörténet folytatódni tudjon, és az anyaországagnak továbbra is nemzetben gondolkodó kormánya legyen, számítunk önökre, ahogy önök is mindenben számíthatnak ránk” – jelentette ki, hangsúlyozva, hogy „a mi erőnk a közösségben van” – mondta, majd felidézte az 1764. január 7-én Madéfalván történeteket, amikor az osztrák birodalom szesz megfélemlítés, kényszerítés és erőszak után az egyetértés keresésére vérontással válaszolt. Holott – emlékeztetett – a székely határvédők csak azt kérték, amit évszázadok óta már gyakoroltak, de kérésük, összefogásuk és ellenállásuk „feltüzeltelte a birodalom gőgjét”. „Sajnos ma is látunk gőgöt. Vanak sajnos Európában is olyanok, akik nem keresnek közös álláspontot,

Fotó: MTI/Veres Nándor

tot, nem érdekli őket a nemzeti összefogás, nem hallgatnak az indokolt ellenérvekre, a hagyományos életmód józanságára, a nemzeti kisebbségek jogainak szükségességére” – vont párhuzamot Nacsa Lőrinc, majd úgy értékelt, erre válasz az összefogás, amelyben a székelyeknek példamutató szerepe van. Kiemelte a székelyek vitézségét, évszázados helytállását, a magyar kultúra gazdagításában, a hagyományok őrzésében kifejtett szerepét. „Ezt a vitézséget, a helytállást, a túlerővel szembeni küzdeni tudást, a kisebbségi létből is világraszóló művek alkotását eltanulhatja önöktől nemzetünk mindegyik tagja” – összegezte.

A felszólalók között volt Tánczos Barna, a román kormány miniszterelnök-helyettese, aki a székelyek bátorságát, kitartását hangsúlyozta. „Mi, székelyek, sohasem mások ellen, de magunkért álltunk ki” – mondta. Szerinte a székelyeket történelmükhöz, hagyományaikhoz való ragaszkodásuk segítette abban, hogy nem váltak „a nagyhatalmi játszmák járulékos történelmi áldozatává”. A romániai gazdasági nehézségekre utalva közölte: ilyenkor nő a veszély, hogy a közösség tagjai egymás ellen fordulnak, de a történelem megmutatta, hogy a közösség legnagyobb ereje az összefogás, a kitartás és a talpra állás képessége. (MTI)

„Minket, székelyeket, magyarokat olyan kötelekként köt össze a történelmünk, a kultúránk, az anyanyelvünk és az előtünk álló példaképek, amely nem engedi, hogy a megosztottság közénk félkőzzék” – mondta, hangsúlyozva, hogy ezt a köteleket az elmúlt évek nemzetpolitikája is erősítette: „A Fidesz–KDNP-kormány megmutatta az elmúlt 16 évben, hogy mit jelent az igazi egy nemzetben való gondolkodás. Tudjuk, hogy kik azok, akik mellettünk állnak. Tudjuk, hogy kik azok, akik a mi barátaink, és ők is tudják, hogy bármikor számíthatnak ránk, székelyekre” – mondta Tánczos Barna.

Az összefogás fontosságát és a béke szükségességét hangsúlyozta beszédében Szentes Csaba, Madéfalva polgármestere is, külön köszöntve a helyiekkel együtt ünneplő anyaországi testvértelepülést, Mogyoród küldöttségét. A Hargita megyei település önkormányzata idén is többnapos rendezvénysorozattal emlékezik a madéfalvi veszedelem 262. évfordulójára.

Az emlékműnél tartott megemlékezés koszorúzással, egyházi áldással, himnuszénekeléssel zárult. Előtte a Siculicidium kápolnában tartottak szentmisét, estére pedig a szervezők kulturális programmal készültek a művelődési házban.

Marosvásárhelyen is megemlékeztek a madéfalvi veszedelemről

Január 7-én, szerdán 18 órától a Székely Nemzeti Tanács a marosvásárhelyi Kultúrpalota Kistermében emlékezett meg a madéfalvi veszedelem 262. évfordulóján arról, hogy 262 évvel ezelőtt azon a napon Madéfalván a Mária Terézia osztrák császár által elrendelt kényszersorozás ellen tiltakozó székelyek tömegmészárlás áldozatává lettek. A 2500 csiki és háromszéki székely szabadságvágya és áldozatkészsége a bátorság és hűség jelképévé vált.

A Kultúrpalota Kistermében szervezett eseményen Kilyén László színművész köszöntötte a Székely Nemzeti Tanács nevében a közönséget. A műsor immár hagyományosan a csíksomlyói kegytemplom és a marosvásárhelyi Vártemplom harangzúgása után kezdődött, Kilyén Ilka színművésznő szavlatával.

Magyarország Csíkszeredai Főkonzulátusa részéről Gáll Hajnalka konzul köszöntötte az egybegyűlteket, méltatva a madéfalvi mártírok helytállását. Izsák Balázs, a Székely Nemzeti Tanács elnöke beszédében a múlt és jelen történeseit a székely emlékezetpolitika kereteibe foglalta. Kiemelte, hogy a kétéves nemzeti ellenállás 1764. január 7-én nem zárult le. Megszervezték a határőrséget, majd 1848-ban a székely határőrezredek nemzetőrséggé alakultak a magyar szabadság védelmében, szembefordulva éppen azzal a Habsburg-hatalommal, amely kényszersorozással a madéfalvi mészárlással kikényszerítette a katonai szolgálatot. A kérdés a ma számára az, hogy képesek vagyunk-e az ellenünk irányuló energiákat a javunkra fordítani. Példaként hozta fel a Székely Nemzeti Tanács polgári kezdeményezését és azt a jogi küzdelmet, amely ismételten elindult az Európai Bizottsággal szemben.

Zakariás Zoltán országgyűlési képviselő, az Erdélyi Magyar Szövetség elnöke a madéfalvi veszedelemről és az erdélyi magyarok előtt álló kihívásokról beszélt. Majd a jelenlévők megtekintették a Román Televízió Magyar Adásának 1977-ben készült dokumentumfilmjét Madéfalváról és a bukovinai székelyekről. Ezt követően Kilyén László színművész olvasott fel egy részletet Nyirő József Madéfalvi veszedelem című regényéből.

Befejezésül Kilyén Ilka Berzsényi Dániel és Farkas Árpád verseit szavalta. A megemlékezés himnuszaink elénekklésével zárult. (v.gy.)

Izsák Balázs

Fotó: Horváth Kovács Ádám

Tízmilliókkal zárták az évet

Néhány önkormányzat számára örömhírt hoztak az elmúlt év utolsó napjai, pénzügyi források nyíltak meg egy-egy beruházási tervük megvalósítására.

Gligor Róbert László

December 30-án tájékoztatta a közösséget Fülöp László Zsolt szövatai polgármester, hogy két jelentős európai uniós finanszírozású projekt támogatási szerződését írta alá, amelyek megvalósítása meghatározó szerepet játszhat majd a fűdőváros jövőbeni fejlődésében.

Az egyik projekt célja a nyárádmenti keskeny nyomtávú vasútvonal Parajd felé meghosszabbított szakaszának Szováta főútja felett átvezető völgyhídja (viadukt) és a hozzá kapcsolódó közterek felújítása, újrahaznosítása, továbbá a viadukt újbóli használatba vétele és közösségi célú megnyitása. A pro-

jekt teljes értéke közel 26 millió lej, amelyből az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA) származó vissza nem térítendő támogatás meghaladja a 25 millió lejt, várható befejezési határideje 2029. A beruházás hozzájárul ahhoz, hogy a város egyik meghatározó épített eleme megújuljon, új funkciót kapjon, és mindenki számára elérhető, minőségi közösségi térré váljon.

Szováta hosszú évek óta nincs helyi tömegközlekedés, ezt oldja meg az egyik új beruházás
Fotó: Gligor Róbert László (archív)

A második projekt lehetővé teszi egy autóbustelep kialakítását és felszerelését Szováta. Az elmúlt időszakban az önkormányzat jelentős lépéseket tett új, elektromos autóbuszok beszerzése és a helyi közösségi közlekedés (városi buszjárat) újraindítása céljából, megkezdődtek a közbeszerzési eljárások is, de kormányzati döntés következtében a projektet leállították. Ezért ez

az új finanszírozás különösen nagy jelentőséggel bír, és lehetőséget teremt a közösségi közlekedés területén fennálló hiányosságok pótlására, egy olyan problémára, amelyet a lakosság részéről többen is jeleztek az elmúlt időszakban. A fenntartható városi mobilitás fejlesztése a Közép-romániai régió városaiban nevű program keretében megvalósuló projekt teljes értéke 15,6 millió lej, amelyből az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA) származó vissza nem térítendő támogatás közel 10,8 millió lejt tesz ki, a várható kivitelezési határidő ez esetben is 2029.

A projektek előkészítése az elmúlt időszakban következetes és alapos szakmai munkával zajlott, az önkormányzat pedig bizakodva tekint a következő időszak elé, továbbra is elkötelezetten dolgozik a város fejlődése és lakóinak jóléte érdekében – fejtette ki közösségi oldalán a polgármester.

Ugyancsak december 30-án közölt jó hírt Osváth Csaba, Ákos-

falva község polgármestere is: ezen a napon aláírásra került a Cserefalva és Kisgörgény szennyvízhálózatának kiépítésére vonatkozó támogatási szerződés a Környezetvédelmi Minisztérium alárendeltségébe tartozó környezetvédelmi Alappal (AFM). A finanszírozás összege 12 millió lej, teljesen vissza nem térítendő támogatás, és a projekt megvalósítása tisztább környezetet, korszerű infrastruktúrát, jobb életminőséget eredményez a községben.

Balavásár község számára az év utolsó napja hozott igazi meglepetést: aláírták a támogatási szerződést Fületelke és Szénaverős közvilágítási hálózatának korszerűsítése céljából. Az 1 millió lej értékű vissza nem térítendő támogatásból környezetkímélő, gazdaságos lámpatesteket szerelnek fel a két településen, valamint egy hatékony távvezérlő rendszert is telepítenek, hogy korszerűbb és energiatakarékosabb közvilágítást biztosítsanak.

Meghibásodott elektronikai eszközök

Mikor fizet a biztosító?

Az ünnepi időszakban jelentősen megnő az elektronikai eszközöket vásárlók száma, azt azonban kevesen tudják, hogy a lakásbiztosítás ezeknek a készülékeknek a meghibásodását is fedezi. Utánajártunk, hogy mik a feltételek.

Szeredai Vivien

Király János Csaba, az Allianz-Íriac biztosító biztosítási ügynöke elmondta, hogy amennyiben valaki rendelkezik lakásbiztosítással, az áramingadozás vagy rövidzárlat miatt meghibásodott háztartási készülékeket a biztosító

megtéríti, ha megfelelnek az előírt feltételeknek.

– A biztosítás kizárólag azokra a háztartási gépekre érvényes, amelyek nem régebbiek öt évnél. A meghibásodott eszközt el kell vinni szakszervizbe, ahol kárfelmérési jegyzőkönyvet állítanak ki róla (notă de constatare), ez alapján pedig a biztosító kifizeti a készülék árát vagy a javítás költségét.

A biztosítási ügynök kiemelte, hogy a biztosítás a hőközpontokra is kiterjed, azonban ezek esetében sokkal komplexebb, mint a többi elektronikai eszköznél.

– A hőközpontok esetében a biztosító nemcsak az említett veszé-

lyeket fedezi – áramingadozás vagy rövidzárlat –, hanem többek között a gyári meghibásodást, az alkatrész-meghibásodás vagy a nyomásnövekedés által okozott meghibásodást is. Hőközpontoknál nem számít a régiség, lehet akár 30 éves is, azonban fontos, hogy a két-éves műszaki ellenőrzési időn belül legyen. Ha ez hiányzik, a biztosító nem fizet.

Marosvásárhelyen többek között Székely István elektronikai eszközök javításával foglalkozó szakember végez kárfelmérést, aki ingyenesen házhoz is kiszáll. Érdeklődni a 0745-222-262-es telefonszámon lehet.

MOL-támogatás gyermekgyógyító programra

A MOL Románia és A Közösségért Alapítvány kihirdette a MOL Gyermekgyógyító 17. pályázati kiírásának eredményeit. Finanszírozást nyert 17 civil szervezet olyan emocionális és művészetterápiás foglalkozások, valamint pszichoszociális beavatkozások megvalósításához, amelyek összesen 570 sajátos nevelési igényű, fogyatékkal élő, krónikus beteg vagy súlyos betegségből lábadozó gyermek életminőségének javítását célozzák. A 740.000 lej összértékű finanszírozás 17 pályázat keretében 570 gyermek számára teszi lehetővé terápiás foglalkozások megszervezését.

Az idén 52 olyan egyesület pályázott, amely fogyatékkal élő, krónikus beteg vagy súlyos betegségből lábadozó gyermekeknek és fiataloknak biztosít emocionális és művészetterápiás tevékenységeket, illetve pszichoszociális beavatkozásokat. A 17 nyertes közül három első alkalommal pályázott sikeresen, a többi szervezet pedig már korábban is volt eredményes. A finanszírozásra kiválasztott terápiás foglalkozásokat 2025 decembere és 2026 augusztusa között szervezik meg.

A MOL Gyermekgyógyító 17 év alatt több mint 16.500 gyermeknek segített a közel 6,9 millió lejjel támogatott 324 pályázat keretében.

„A betegségek nehéz kihívást jelentenek minden korosztály számára, de amikor gyermekeket érintenek, akkor a helyzet még

nagyobb kihívás elé állít minket. Ezzel a programmal a felépülő és kezelés alatt lévő gyermekeket támogatjuk, valamint szüleiket és családjukat, akiknek szintén eligazításra, forrásokra és tájékoztatásra van szükségük. Elismerésünket fejezzük ki a közösségek tagjainak, a

pályázó egyesületek szakembereinek, akik minden igyekezetükkel keresik és alkalmazzák a betegséggel küzdő gyermekek számára legértékesebb terápiás módszereket. A MOL Gyermekgyógyító megérett a feladathoz, mi pedig még ezen túlmenően is támogatjuk az egészségügyet” – nyilatkozta Mozga Gábor, a MOL Románia ügyvezető igazgatója.

A támogatásban részesülő szervezetek bukarestiek, valamint Bákó, Bihar, Fehér, Iași, Kolozs, Kovászna, Maros és Szatmár megyeiek. A nyertes pályázatok megvalósításában változatos módszereket alkalmaznak, így például művészetterápiát (zeneterápiát, Phronetic művészetterápiát, Ways of Seeing mozgás- és táncterápiát, valamint egyéb expresszív művészetterápiás technikákat), emocionális terápiát (dramatikus játékokat, Metamorphoses meseterápiát, pszichodramát), állatasszisztált terápiákat (ló- és kutyaasszisztált terápiát), játékterápiát, élménypedagógiát.

A nyertes szervezetek listája megtalálható a www.pentrucomunitate.ro honlapon. (közlemény)

Pályázati felhívás

A magyar kultúra napjának égisze alatt, az EMME és a csernátoni IKA rendezésében a kolozsvári Apáczai Galériában rendezik meg a *Szellemfényünk: Apáczai Csere János – 400* című képzőművészeti tárlatot, melynek megnyitója január 29-én, csütörtökön 17 órától lesz. A szervezők olyan alkotásokat várnak, melyek a képzőművészet eszközeivel megjelenítik Apáczai Csere János elképzelt alakját, élettereit, életpályáját, életművének ihletadó szellemi kisugárzását. Az alkotások bármilyen technikával elkészíthetők, de méretük lehetőleg ne haladja meg az 50x70 cm-t. Sorozatban kivitelezett művek esetében két alkotásnál több is beküldhető. Leadási határidő: január 22. (péntek).

Mivel az eseményről nyomtatványt is összeállítanak, kötelező a határidő betartása, illetve a kiállításra szánt alkotások reprodukciójának és adatainak (cím, technika, méret, valamint lakcím és elérhetőség) elektronikus úton történő elküldése január 18-ig.

A pályázató elérhetőségei: Liceul Teoretic Apáczai Csere János Elméleti Líceum / str. I. C. Brătianu – Király utca 26. / 400079 – Cluj / Kolozsvár / telefon: 0264-597-251.

Érdeklődni lehet a 0740-541-057-es (Vizi Katalin), a 0740-393-587-es (Koncz-Münich András) és 0745-113-396-os (Székely Géza) mobilszámokon. (közlemény)

Hatósági ajánlások rossz időjárás esetén

A belügyminisztérium katasztrófavédelmi főosztálya (DSU) csütörtökön emlékeztetett, hogy az Országos Meteorológiai Szolgálat (AMM) csütörtökre és péntekre az ország túlnyomó részét érintő első és másodfokú riasztásokat adott ki, havazásra, hóviharakra és heves szélre lehet számítani. Erre való tekintettel a DSU azt javasolja az embereknek, hogy amennyiben nem feltétlenül szükséges, ne induljanak útnak a kocsival, különösen, ha havazik és hóvihar van, és indulás

előtt ellenőrizték, hogy a kiszemelt útvonalon nincsenek-e útlezárások. Emlékeztetnek: a téli gumiabroncsok használata kötelező a havas, jeges utakon, de ezenkívül legyen a kocsi felszerelve hólánccal, hólapáttal, hókaparóval, és legyen tartalék üzemanyag is. A hatóságok a viharos szél okozta veszélyekre való tekintettel azt javasolják a polgároknak, hogy ne parkolják le kocsijukat fák, oszlopok, reklámtáblák vagy olyan épületek közelében, amelyekről épületelemek vál-

hatnak le a heves széllökések miatt. A DSU azt javasolja továbbá, hogy az emberek tájékozódjanak az utak állapotáról, figyeljék az időjárás-jelentéseket, és szigorúan tartsák be az illetékes hatóságok ajánlásait. Amennyiben megtörténik a baj, és a kocsival elakadnak a hóban, azonnal kérjenek segítséget a hatóságoktól a 112-es segélyhívó számon, és ne hagyják el a járművet, ha a közelben nincs egy épület, amelyben meghúzódhatnak – tanácsolta még a DSU. (Agerpres)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

ELADÓK 130–160 kg-os disznók. Tel. 0753-820-829. (27407)

LAKÁS

KERTES HÁZ eladó Marosszentkirályon, a Luminișului utca 4. szám alatt. Tel. 0365/409-345. (27162-I)

KÜLÖNFÉLÉK

FUVART, bútorhordást vállalunk személyzettel, külföldre is, és törmelék-szállítást. Tel. 0749-543-104. (68850-I)

VÁLLALUNK: fakivágást, fametszést, faelhordást, épületbontást, törmelék-elszállítást. Tel. 0770-621-920. (27066-I)

KIÜRESÍTÜNK lakást, házat, elhordunk ágyat, régi bútort, fölösleges dolgokat. Tel. 0747-816-052. (27394)

BEGYŰJTÜNK meghibásodott kazánt, ócskavasat. Tel. 0770-620-599. (27394)

60 ÉVES nő bármilyen munkát vállal. Tel. 0770-663-571. (27405)

MEGEMLÉKEZÉS

„A szeretet sosem szűnik meg, még akkor sem, ha a test már nincs velünk.”

25 kemény év telt el, mióta csak lélekben szeretünk.

Ma emlékezünk az udvarfalvi

TÓTH MAGDOLNÁRA

halálának 25. évfordulóján.

Emlékedet szívünkben őrizzük:

Péter és Tamás családjukkal. (27412-I)

Fájó szívvel emlékezünk a szeretett férjre, édesapára, nagyapára,

BÁLINT ALBERTRE
(Berci)

halálának 10. évfordulóján.

Szívünk örökre őrzi drága emlékét.

Bennünk él az arc, a végtelen szeretet, amit tőlünk senki el nem vehet.

Emlékeznek: felesége, lányai és családjuk. (27393)

Kegyelettel és mély fájdalommal emlékeztünk január 3-án id. TARCSAFALVI DÉNESRE

halálának második évfordulóján. Emléke legyen áldott! Szerettei. (27372-I)

Elszállhatnak az évek, mégis fájó szívvel emlékeztünk január 8-án édesanyánkra, az erdőcsinádi születésű

SZÁSZ KLÁRA
(Jenei)

volt marosvásárhelyi lakosra halálának 20. évfordulóján. Hiányzol. Nyugodj békében!

Gyermekei: Gizella és Öcsi, valamint családjuk. (27406-I)

SZOLGÁLTATÁS – ÜZLETI AJÁNLAT

REDŐNYÖK, SZALAGFÜGGÖNYÖK, ROLETTÁK, GARÁZSKAPUK és egyéb árnyékolástechnikai cikkek, automatizált változatok, nyílászárók. TERASZBEÉPÍTÉS üveggel és ponyvával. Tel. 0745-379-638. (68993-I)

DR. INCZE SÁNDOR BELGYÓGYÁSZ FŐORVOS betegeket fogad Marosvásárhelyen, a Tudor Vladimirescu utca 21/A szám alatti rendelőben. Előjegyzés a 0265/265-112-es telefonszámon. (26982-I)

ORGANIZATŢI DE ASOCIAŢIA REMENYSÉG ZENEKAR

FESTIVAL CREŞTIN DE ANUL NOU "NU ESTE ALT NUME"

NINCS MÁS NÉV

ÚJÉVI KERESZTÉNY ZENEFESTIVÁL

2026

SZOLGÁLNAK/SLUJESC:

KÖVESDOMBI REF. GYŰLEKEZET CSAPATA

ÉBEN

REMÉNYSÉG

KILYÉN ILKA SZÍNМŰVÉSЗ

IGÉT HIRDET: BOJTE CSABA T.

JANUÁR/IANUARIE 17

17 ÓRA

KULTÚRPALOTA

PALATUL CULTURII

MAROSVÁSÁRHELY

TÂRGU MUREŞ

A BELÉPÉS DÍJTALAN/INTRAREA ESTE LIBERĂ

PARTNEREK/PARTENERI:

MrTravelLor

Limko

TURBOCAM

AQUASERV

megora

BELIEVE

Rustic Art

SZÉKELYFÖLD.online

NÉPÚJSÁG

Marosvásárhelyi Rádió Románia

AsociaŢia Culturală HAHOTA Culturalis Egyesület

a marosvásárhelyi

HAHOTA

színtársulat

BOLOND

A VILÁG

ZENÉS KABARÉ ELŐADÁS

Puskás Győző

2026

Csíki Hajnal

Szólósi Péntes

Szilárd

Szabó Annamária

Jakab Zsombor

Cseke Erzsébet

Kovács Levente

Cseke Péter

Bodoni Ildikó

Kiss Zoltán

Republic Production

Hahota-kabarépremier!

A marosvásárhelyi Hahota Színtársulat január 29-én, csütörtökön este 7 órától a Maros Művészegyüttes előadótermében bemutatja a minden évben oly várva várt, vadonatúj kabaré-előadását, melynek címe **Bolond a világ!** További előadások: január 30-án, pénteken este 7 órától, január 31-én, szombaton délután 5 és este 8 órától, valamint február 1-jén, vasárnap este 7 órától.

Február 3-án, kedden és 4-én, szerdán este 7 órától Szászrégenben vendégszerepel a társulat, az Eugen Ni-coara művelődési házban.

Fellépnek: Puskás Győző, Csíki Hajnal, Cseke Péter, Szólósi P. Szilárd és Cseke Erzsébet.

Énekel: Jakab Bodoni Ildikó.

Rendező: Kovács Levente.

Jegyek elővételben még kaphatók a Kultúrpalota és a Maros Művészegyüttes jegypénztáraiban, valamint a World Travel Shop utazási irodában. Ne maradjanak le az igazi Hahota-élményről! Marosvásárhelyen csak 14 alkalommal lesz megtekinthető az új előadás! Teljes műsorrend és további információk a www.hahota.ro oldalon.

Marosvásárhelyi Rádió Románia

www.marosvasarhelyiradio.ro

96 FM

106,8 FM

1323 AM

ETV ERDÉLY TV

ÜZENET SZERETETTEL

VASÁRNAP 13:30

ÜZENJEN ÖN IS ERDÉLY LEGNÉPSZERŰBB KÍVÁNSÁGMŰSORÁBAN!

radio.kptv.ro

KPTV

THE ROCK STATION

radio.kptv.ro

Spălătorie și detailing auto

Beltrand

autómosó és -kozmetika

– külső-belső tisztítás

– kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely

Predeal u. 97 sz.

Telefon: 0265/223-902

0740-393-060

CityTv

MAROSVÁSÁRHELY

MAGYAR NYELVŰ ADÁS

KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA

228-as

a DIGI hálózatban